

Tong Ateng ha' éh nebu'un urip

1:1 Bu'un-bu'un sahou hun tana' iteu' bé' jak pesuai, Ateng ha' pu'un éh tenéh. Ateng ha' inah pemung ngan Allah ngan Ateng Ha' inah pekua' ngan Allah. **2** Jin bu'un-bu'un Ateng ha' inah pu'un éh pemung ngan Allah. **3** Allah suai kekat arong ineu'-ineu' neu' Ateng ha' inah. Bé' pu'un ineu'-ineu' éh pesuai tengéé' éh bé'senuai Néh. **4** Ateng ha' inah Iah éh nebu'un urip, ngan neu' urip Néh, inah jalan kelunan pu'un rema. **5** Rema inah pu'un éh peséng tong merem, ngan merem bé' éh omok memata' rema inah. **6** Pu'un jah kelunan tuai sohoo' Allah, ngaran néh Yohanes. **7** Iah tuai ke' néh bara' tong rema inah ngan kelunan, dokoo' réh omok jam éh ngan ngelan tong rema inah. **8** La'ah bé' éh Yohanes nah éh rema inah, bang pu'un Yohanes tuai ke' néh bara' tong rema inah awah. **9** Rema inah, inah éh rema mu'un, pu'un éh tuai tong tana' iteu' ke' Néh perema kepéh tong kekat-kekat kelunan. **10** La'ah Ateng ha' inah pu'un éh tong tana' iteu' rai, Allah suai kekat tana' iteu' neu' Néh, bang kelunan tong tana' iteu' bé' réh ngelan tong Néh. **11** Iah tai tana' Néh, bang irah éh pohoo' Néh tengéé' bé' réh keloo' alaa' Éh, **12** bang ngan irah éh pu'un alaa' Éh ngan éh ngelan tong Néh, Iah mena' penyukat Néh ngan réh ke' réh omok anak Allah. **13** Bé' réh omok anak Allah neu' ineu'-ineu' éh neu' kelunan tong tana', bé' réh omok anak Allah barei' jah anak neu' tamen néh tong tana' iteu'. Allah éh maneu' réh anak Néh. **14** La'ah Ateng ha' inah paléu kelunan, tuai éh mokoo' belah lu' iteu', ngan amée' pu'un na'at pengaren Néh, pengaren Néh inah pu'un éh kenat uban Néh Anak éh jah awah jin Tamen Néh, ngan ja'au mu'un penika Allah, kenat péh kekat ha' Néh pu'un éh teneng mu'un. **15** La'ah pu'un Yohanes nah bara' tong Néh, ka' ha' néh, Iteu' néh Iah éh benara' ké' ngan keh rai ke'. Ha' kéh rai ne', ha' ké' rai, jin la'o akeu', Iah éh pelapah ja'au ngaran jin akeu', uban Iah pu'un hun ké' bé' jak pu'un, ha' Yohanes nah. **16** Uban Néh pika uleu' pu'un éh maneu' jian ngan uleu', Iah lepah pika uleu' tenéh, ngan Iah pepit kepéh kekat pengejian Néh ngan uleu'. **17** Kekat sohoo' lem Surat Musa pu'un éh tuai jin Musa, bang penika Néh ngan pengeteneng Néh, inah éh tuai jin Yésus Kristus. **18** Bé' pu'un séé'-séé' éh na'at Allah, bang Anak Néh éh jah de' ke' awah Iah Éh pu'un na'at Allah, ngan Iah pu'un pekua' ngan Allah, mokoo' Éh pemung ngan Tamen Néh, naneu' Néh uleu' jam Allah.

Yohanes Batis bara' tong usah néh

19 La'ah irah Yahudi éh tong leboo' Yérusalem nyohoo' kuraa' usah imam ngan irah Lewi péh, tai neteng Yohanes, séé' éh. **20** Iah makang mipa ha' réh ngan tioo bara' ngan réh ka', Bé' éh akeu' éh Kristus, ha' néh. **21** Ka' ha' réh neteng éh kepéh, Né' kenat éh, séé' ke', kineu' Elia ke' néh, ha' réh. Bé', ha' Yohanes. Ha' irah kepéh, Kineu' ke', barang ka'au' péh Nabi, ha' réh. Bé', ha' néh. **22** Ha' réh kepéh, Né' kenat éh séé' ke' lah, jian ke' bara' ke' mu'un ngan mé', ke' mé' omok bara' ke' ngan irah éh nyohoo' mé' tuai ri', ha' réh. Séé' ke' kunah ko', ha' réh. **23** Ka' ha' Yohanes mipa réh, Akeu' néh éh benara' nabi Yesaya lem surat néh rai, ha' Yesaya nah, Jah kelunan mejui tong ahang tana', ka' ha' néh, pepejek jalan ngan Tuhan, ha' néh. **24** Irah kelunan éh neteng éh nah, sohoo' kelunan éh kivu adet Parisi, **25** ka' ha' réh neteng Yohanes, Hun ko' bé' Kristus, ngan bé' Elia, ngan bé' Nabi éh pejajiii' Allah, kineu' ke' omok ngebatis kelunan nah, ha' réh. **26** Ha' Yohanes mipa réh, Akeu' mebatis kelunan lem baa' awah, bang belah ka'ah siteu' pu'un jah kelunan bé' ka'ah jam Éh. **27** Pu'un Éh tuai jin la'o ké' bang bé' ku' tekep muka talei' kasut Néh, ha' néh. **28** Kekat inah pu'un éh tong tana' Betania saa' dipa baa' Yordan tong jalan Yohanes ngebatis kelunan nah.

Yésus Anak Domba Allah

29 Barei'sagam pu'un Yohanes na'at Yésus tuai tavin éh, boh éh bara' ka' Na'at keh, Anak Domba Allah éh bet penyala' kekat kelunan tong tana'. **30** Inah éh benara' ké' ngan keh rai de' Pu'un jah kelunan éh tuai jin la'o akeu' éh pelapah ja'au ngaran jin akeu', uban Néh pu'un hun ké' bé' jak pu'un, kenat ha' ké' ngan keh rai de'. **31** Éh bu'un néh bé' akeu' jam Éh séé' kelunan inah, bang akeu' tuai ngebatis kelunan lem baa' dokoo' ké' pepoléng Éh ngan kekat kelunan Yahudi, ha' Yohanes nah. **32** Ha' Yohanes kepéh, Pu'un akeu' na'at Sahéé' tuai jin seruga, layan Néh barei' juhit punai, Sahéé' Nah pu'un mokoo' tong Yésus. **33** Tovoo' inah péh bé' ku' jam Éh séé' kelunan inah, bang Allah éh nyohoo' ku' tuai ngebatis kelunan lem baa', pu'un Éh bara' ka' ngan ké', Tong séé' Sahéé' Ni'ai tai mokoo', jian ke' nesen Kelunan inah Éh omok mebatis kelunan neu' Sahéé' Ni'ai, ha' Allah ngan ké' rai de'. **34** Pu'un ku' na'at éh kenat, inah akeu' bara' ngan keh kepéh la', adang iteu' Anak Allah mu'un, ha' Yohanes.

Tong Yésus ngevéléé' kelunan éh omok bakéh Néh

35 La'ah jah dau la'o inah kepéh, Yohanes pu'un sinah pemung ngan duah usah bakéh néh. **36** Boh éh na'at Yésus lakau sinah, ka' ha' néh, Na'at keh Anak Domba Allah, ha' néh. **37** Hun rawah bakéh néh menéng ha' néh kenat, tiao tai roh kivu Yésus. **38** Pupah Yésus na'at rawah éh kivu Éh nah, boh Éh neteng roh, ka' ha' Néh, Ineu' éh penitah koh kei, ha' Néh. Ha' roh, O Rabi, Semah ke' mokoo'? Sin tong ngaran rabi, inah éh guru. **39** Ka' ha' Yésus ngan roh, Jian koh tuai na'at jalan ké' mokoo', ha' Néh. Boh roh tai na'at jalan Néh mokoo' nah, mokoo' roh ngan Néh dau inah, ngioo' ketatek dau pété bala. **40** Jah usah jin belah roh éh menéng ha' Yohanes nah ngan éh kivu Yésus, inah éh Anderias éh padéé' Simon Péterus. **41** Anderias tiao tai pitah padéé' néh Simon ke' néh bara' ngan néh ka', Améé' lepah temeu' ngan Kristus, ha' néh. Sin tong ngaran Kristus, inah éh, Iah éh pejajii' Tuhan dokoo' Néh Pengeja'au kelunan. **42** Boh Anderias mihin Simon tai tavin Yésus. Yésus na'at Simon, boh Éh bara' ka' ngan néh, Ngaran ko' hun iteu' Simon anak Yohanes, bang ngaran ko' maréng kepéh, Képas, ha' Néh. Képas nah pekua' ngan Péterus ngan sin néh tokong bateu'

Yésus Tebai Pilipus ngan Natanael

43 Tong jah dau éh jah kepéh, lakau Yésus tai tana' Galilia, lem pengelakau Néh nah, inah Éh temeu' ngan Pilipus. Ka' ha' Néh ngan Pilipus, Jian ke' kivu Akeu', ha' Néh. **44** Pilipus nah, jin leboo' Betsaida, pemung leboo' ngan Anderias rawah Péterus. **45** Boh Pilipus tai pitah Natanael ke' néh bara' ka' ngan néh, Améé' lepah temeu' ngan Iah éh benara' Musa lem surat néh sahau, ngan éh benara' irah éh nabi. Kelunan éh nebaraa' réh inah, Yésus éh, Éh anak Yusup éh jin leboo' Nasaret, ha' Pilipus. **46** Ka' ha' Natanael, Pu'un koléé' éh jian omok musit jin leboo' Nasaret nah kunah ko', ha' néh. Ka' ha' Pilipus mipa éh, Tuai ke' na'at Éh, ha' néh. **47** Hun Yésus na'at Natanael tai tavin Éh, ka' ha' Néh, Inah jah kelunan Yahudi éh pohoo' Yahudi mu'un, bé' éh pu'un lavo' tong ineu'-ineu' péh, ha' Néh. **48** Ka' ha' Natanael neteng Éh kepéh, Kineu' ke' jam akeu', ha' néh. Ha' Yésus mipa éh, Akeu' pu'un na'at ke' hun ko' mokoo' ra' kayeu' ara rai bé' jak Pilipus pu'un tebai ke', ha' Néh. **49** Ha' Natanael kepéh, O Guru, adang ka'au' Anak Allah, Ka'au' éh Raja' pohoo' Yahudi, ha' néh. **50** Ka' ha' Yésus kepéh, Pu'un ke' ngelan uban Ké' bara' ngan ko' tong Ké' na'at ke' ra' kayeu' ara rai? Adang ko' omok na'at penganeu' Ké' éh pelapah ja'au jin inah kepéh, ha' Néh. **51** Boh Yésus

bara' ngan kekat irah, ka' ha' Néh, Akeu' bara' mu'un ngan keh, adang keh pu'un na'at langit pukap ngan meliket Allah mukat ngan tuhun tong Anak Kelunan, ha' Néh.

Tong kelunan kawin tong leboo' Kana

2:1 La'ah duah dau la'o inah kepéh, pu'un irah maneu' ka'an ja'au tong leboo' Kana tong tana' Galilia uban kelunan sinah pu'un kawin. Tinen Yésus pu'un sinah, **2** ngan pu'un réh tebai Yésus ngan tebai irah bakéh Néh tai kuman ja'au inah. **3** Hun baa' agun réh béé, boh tinen Yésus bara' ngan Yésus ka', Béé lah baa' agun réh ne', ha' néh. **4** Ha' Yésus, O redo, kineu' kenin ko'. Bé' jak avéé' tong jaka' Ké', ha' Néh. **5** Ka' ha' tinen Néh ngan kelunan sohoo', Ineu'-ineu' éh sohoo' Néh ngan keh, jian keh maneu' éh, ha' néh. **6** Tong sebayang irah Yahudi pu'un kuraa'-kuraa' adet tong ngeni'ai, kenat péh pu'un nem tajau éh nodoo' réh sinah. Siget-siget tajau inah pu'un duah teleu' poloo' koléé' réh ngeluang baa' tong néh. **7** Ka' ha' Yésus ngan irah kelunan sohoo', Jian keh ngeluang baa' lem kekat tajau nah, ha' Néh. Boh irah mena' baa' lem tajau inah avéé' néh penoo' mutaa'. **8** Boh Yésus pané kepéh ngan réh, ka' ha' Néh, Jian keh tebung éh hun iteu' ngan mena' éh ngan lakei' pengeja'au réh nah, ha' Néh. Pelapah réh tai mena' éh. **9** Hun pengeja'au nah mesep baa' inah lepah paléu malui baa' agun, bé' éh jam jin semah réh alaa' éh kenat, bang irah éh tebung éh nah awah éh jam éh, boh pengeja'au nah tebai lakei' éh kawin nah. **10** Ka' ha' pengeja'au nah ngan néh, Malai réh mena' baa' agun éh méé' tenah, hun réh lepah beso, boh réh mena' baa' agun éh mabah awah kepéh. Bang ka'au' pu'un modoo' baa' agun éh méé' ngan mena' éh hun iteu' kepéh, ha' néh. **11** Inah éh kereja' Yésus tenah éh neu' Néh tong leboo' Kana tong tana' Galilia, sinah Éh pepoléng pengaren Néh, ngan irah bakéh Néh ngelan tong Néh. **12** La'o inah kepéh lakau Yésus ngan tinen Néh ngan padéé' Néh ngan irah bakéh Néh ke' réh tai leboo' Kapernaum. Sinah réh mokoo' duah teleu' dau kelebée'.

Tong Yésus tai umaa' Allah

13 La'o inah lakau Yésus tai leboo' Yérusalem uban dani' irah Yahudi maneu' penguman pemung tong Dau Ja'au Paska. **14** Tai Éh tong umaa' Allah, boh Éh na'at kuraa'-kuraa' kelunan éh melih sapé' ngan melih domba ngan juhit éh barei' punai sinah, kenat péh pu'un kelunan éh ngeliwah rigit irah éh tai dau ja'au inah, pu'un réh menyun sinah maneu' kenat. **15** Yésus alaa' talei' ke' Néh memerah ngan pekelap kekat ka'an olong réh jin umaa' Allah ngan muit mija kelunan éh ngeliwah rigit nah ngan Iah murat kekat rigit réh. **16** Ka' ha' Néh ngan irah éh melih juhit éh barei' juhit punai nah, Keh alaa' kekat juhit keh nah jin siteu' mai keh maneu' lamin Tamen Ké' iteu' lamin jalan kelunan pebelih awah, ha' Néh. **17** Boh irah bakéh Néh nesen tong ha' lem surat Allah éh bara', kegahang kenin Ké' seruh tong lamin Ko' Tuhan, akam Ké' pejeléé' barei' tekok luten! ha' lem surat Allah. **18** Tovoo' Yésus pekelap réh nah, irah Yahudi neteng Éh, ka' ha' réh, Ko' maneu' jah telana' éh ja'au dokoo' mé' omok jam ka'au' pu'un penyukat omok pekelap réh kenat, ha' réh. **19** Ka' ha' Yésus mipa réh, Nasa' umaa' Allah iteu', boh Akeu' maneu' éh dalem teleu' dau awah kepéh, ha' Néh. **20** Ka' ha' irah Yahudi kepéh, Pat poloo' nem ta'un kelebée' kelunan kereja' maneu' umaa' Allah iteu', omok Ka'au' maneu' éh kepéh dalem teleu' dau awah, ha' réh. **21** Bang umaa' Allah éh benara' Yésus nah, inah éh usah Néh. **22** Hun Yésus lepah betéé' murip jin patai Néh, boh irah bakéh Néh nesen tong ha' Néh inah, ngan pu'un réh ngelan tong ha' lem surat Allah ngan kekat éh benara' Yésus nah.

Yésus jam kenin kekat kelunan

23 Hun Yésus pu'un tong Dau Ja'au Paska tong leboo' Yérusalem nah, pinaa' kelunan ngelan tong Néh uban réh na'at kekat éh naneu' Néh. **24** Bang bé' Yésus omok jah awah kenin ngan réh. **25** Bé' tusah kelunan tai bara' barék kelunan éh jah ngan Néh, uban Iah tengéé' jam kekat éh dalem kenin kelunan béé.

Yésus ngan Nikodemus

3:1 La'ah pu'un jah kelunan ngaran néh Nikodemus, éh pengeja'au irah Yahudi, lakei' inah kivu adet Parisi. **2** Sioo' jah merem tai éh tavin Yésus ngan bara' ngan Néh, O Guru, kejam mé' Ka'au jah guru éh senohoo' Allah, uban bé' pu'un jah usah péh éh omok maneu' kekat telana' éh ja'au barei' éh neu' Ko' nah hun Allah bé' pu'un ngan néh, ha' néh. **3** Ka' ha' Yésus mipa éh, Akeu' bara' mu'un ngan ko', hun kelunan bé' murip maréng kepéh, bé' Allah omok Pengeja'au néh ngan mihau éh, ha' Néh. **4** Ka' ha' Nikodemus ngan Néh kepéh, Kineu', omok kelunan éh lepah ja'au usah paléu anak bala kepéh da'? Kineu', omok éh masek lem boré tinen néh ngan pelohoo' maréng kepéh, ha' néh. **5** Ka' ha' Yésus mipa éh, Akeu' bara' mu'un ngan ko', séé'-séé' éh bé' murip maréng kepéh neu' baa' ngan neu' Sahéé', bé' éh omok tai lem nihau Allah. **6** Kekat anak pu'un urip néh jin tinen néh, bang Sahéé' Ni'ai Iah awah éh omok mena' urip maréng lem kenin kelunan. **7** Mai ke' béé kenin menéng ha' Ké' éh bara', Tekep keh alaa' urip maréng kepéh, **8** pu'un kepu palit kemah-kemah ketai alit néh, uleu' menéng ha' leveng néh awah, bang bé' uleu' jam jin semah savéé' néh ngan kemah éh tai kepéh. Kenat péh tong siget usah éh murip maréng kepéh neu' Sahéé', ha' Yésus ngan néh. **9** Ka' ha' Nikodemus ngan Néh kepéh, Oo' kei? kineu' ida', ha' néh. **10** La'ah ka' ha' Yésus mipa éh, Kineu', ka'au' néh éh guru ja'au tong irah Yahudi, bang bé' ke' jam iteu' kei? **11** Akeu' bara' mu'un ngan ko', pu'un mé' bara' tong éh kejam mé', ngan bara' tong éh ta'an mé', bang bé' ka'ah keloo' ngelan éh benara' mé'. **12** Hun keh bé' ngelan ha' Ké' bara' tong éh pu'un tong tana' iteu', kineu' keh omok ngelan hun Ké' bara' tong éh pu'un tong seruga? **13** Bé' pu'un jah usah éh lepah mukat tai seruga bang Anak Kelunan éh pu'un tuai jin seruga, ha' Néh. **14** Ka' ha' Yésus kepéh, Barei' Musa metéé' torok temagaa' tong kayeu' hun néh pu'un tong tana' pegawa sahau rai, kenat péh tekep Anak Kelunan netéé' réh kepéh, **15** dokoo' séé'-séé' péh éh ngelan tong Anak Kelunan, omok éh alaa' urip pelinguh. **16** Uban ja'au penika Allah ngan kekat kelunan tong tana' iteu', inah Iah mena' Anak Néh éh jah de' ke' inah, dokoo' séé'-séé' éh ngelan tong Anak Néh, bé' éh matai bang néh omok alaa' urip pelinguh. **17** Uban bé' Allah nyohoo' Anak Néh tuai tong tana' iteu' ke' Néh ngukum kelunan tong tana' iteu', bang Iah nyohoo' Éh tuai ke' Néh purip kelunan tong tana' iteu'. **18** Séé'-séé' éh ngelan tong Anak iteu', bé' iah teneng ukum, bang kelunan éh bé' ngelan, kenukum Néh tenéh réh, uban réh bé' ngelan tong Anak Allah éh jah de' ke' inah. **19** Jalan keh jam éh kenat, inah éh, uban rema lepah tuai tong tana' iteu', bang kelunan pelapah keloo' murip tong merem jin réh keloo' murip tong rema uban kekat penganeu' réh sa'at awah éh. **20** Kekat kelunan éh maneu' sa'at leko éh tong rema, ngan bé' éh keloo' tai tong rema, dai kekat penyuai néh poléng. **21** Bang séé'-séé' éh kivu pengeloo' Allah, keloo' réh tai tong rema, dokoo' rema inah omok pepoléng kekat penyuai néh pu'un éh pekua' pengeloo' Allah, ha' Yésus ngan réh.

Yésus ngan Yohanes Batis

22 La'o inah lakau Yésus ngan irah bakéh Néh tai tana' Yudea. Mokoo' Éh sinah pemung ngan réh ke' Néh ngebatis kelunan. **23** Tovoo' inah Yohanes pu'un mebatis kelunan tong baa' Ainon déhéé' Salim, uban ja'au baa' sitai. Pinaa' kelunan tavin éh ke' néh mebatis réh. **24** Tovoo' inah bé' jak Yohanes kenamit réh lem lamin tutup. **25** La'ah jelua irah bakéh Yésus paneu' ngan jah kelunan Yahudi tong adet réh peti'ai. **26** Boh réh tavin Yohanes ke' réh bara' ka' ngan néh, O guru, kelunan éh pu'un pemung ngan ko' hun ko' mokoo' saa' dipa baa' Yordan éh benara' ko' ngan mé' rai, pu'un Éh ngebatis réh hun iteu', pinaa' kelunan tavin Éh, ha' réh. **27** Ka' ha' Yohanes mipa réh, Bé' pu'un jah usah péh éh omok alaa' ineu'-ineu' hun Allah bé' mena' éh ngan néh. **28** Ka'ah péh lepah menéng ha' ké' bara' ka', Bé' éh akeu' éh Kristus bang akeu' saa' tenah jin Iah. **29** Tong kelunan kawin, lakei' éh alaa' redo, inah éh kelunan éh kawin, ngan bakéh néh murung kenin réh menéng ha' lakei' kawin inah, ngan murung kenin ké' hun iteu'. **30** Adang tekep Yésus éh ja'au ngan akeu' éh si'ik awah, ha' néh.

Iah éh tuai jin seruga

31 La'ah ka' ha' Yohanes kepéh, Iah éh tuai jin seruga Iah pelapah ja'au jin kekat kelunan. La'ah iah éh tuai jin tana' iteu', pohoo' néh jin tana' iteu' awah, ngan pu'un éh tosok tong kekat éh pu'un tong tana' iteu' awah. Iah éh tuai jin seruga, pu'un Éh bau kekat ineu'-ineu' péh, **32** ngan pu'un Éh bara' tong kekat Éh ta'an Néh ngan éh nenéng Néh, bang bé' pu'un kelunan alaa' ha' éh benara' Néh nah. **33** Bang hun kelunan pu'un alaa' ha' tebaraa' Néh, iah pepoléng adang Allah pu'un teneng. **34** Kelunan éh tuai sohoo' Allah pu'un éh bara' kekat ha' Allah, uban Allah pepenoo' kenin néh neu' Sahéé' Ni'ai. **35** La'ah Tamen Néh murung Anak Néh ngan pu'un Éh mena' kekat ineu'-ineu' lem nihau Anak Néh. **36** Séé'-séé' éh ngelan tong Anak Néh inah, iah pu'un urip pelinguh, bang séé'-séé' éh bé' ngelan tong Anak Néh inah, bé' éh omok alaa' urip, bang rek Allah ngan ukum neu' Allah teneng tong néh, ha' Yohanes.

Yésus pané ngan jah redo jin tana' Samaria

4:1 La'ah irah Yahudi éh kivu adet Parisi jam irah éh kivu Yésus ngan éh benatis Néh, pinaa' mu'un réh jin irah éh kivu Yohanes ngan éh benatis Yohanes nah. **2** Éh mu'un bé' éh Yésus éh ngebatis réh bang irah éh bakéh Yésus éh ngebatis irah inah. **3** Hun Yésus menéng ha' irah Parisi pesakat kenat, peleka Éh kepéh jin tana' Yudea ke' Néh molée' tai tana' Galilia. **4** La'ah lem pengelakau Yésus tai sinah adang Yésus ngelepah leboo' Samaria. **5** La'ah avée' Éh tong jah leboo' tong tana' Samaria, ngaran leboo' inah Sikhar, éh déhéé' tana' éh nena' Yakub ngan anak néh Yusup sahou. **6** Tong leboo' inah pu'un jah apan baa' éh nekot Yakub sahou. Uban Yésus mutau lakau, menyun Éh tong dirin apan baa' inah, ngioo' éh tatek dau pejek. **7** La'ah inah savée' jah redo Samaria juk alaa' baa'. Yésus menyat baa' ngan néh, ka' ha' Néh, Na' baa' Ké' mesep éh, ha' Néh. **8** Irah bakéh Yésus pu'un tai leboo' juk melih penguman. **9** Ka' ha' redo Samaria nah ngan Néh, Ka'au kelunan Yahudi, kineu' Ke' menyat baa' jin akeu' redo Samaria, ha' néh. Iah pané kenat ha', uban kelunan Yahudi bé' keloo' pakai ineu'-ineu' éh penakai kelunan Samaria. **10** Ka' ha' Yésus mipa éh, Hun ko' jam tong pengena' Allah, ngan jam tong Akeu' éh menyat baa' ngan ko' nah, adang ko' pu'un menyat jin Iah, boh Iah pu'un mena' baa' éh purip ngan ko', ha' Néh. **11** Ka' ha' redo inah ngan Néh kepéh, O lakei' ja'au, ieng ke' palaa' Ko' makit baa', ngan apan baa' inah dilem éh. Jin semah Ke' alaa' baa' éh purip, éh kunah Ko' nah. **12** Kineu', Ka'au éh pelapah ja'au penyukat jin tepun mé' Yakub rai. Iah éh maneu' apan baa' iteu' ngan amée', la'ah usah néh tengée' mesep baa' jin baa' iteu', kenat péh anak

néh ngan kekat ka'an olong néh, ha' néh. **13** Ka' ha' Yésus ngan néh kepéh, séé'-séé' éh mesep baa' inah, jam éh mapeu' batok kepéh, **14** bang séé'-séé' éh mesep baa' éh nena' Ké', bé' éh omok mapeu' batok kepéh la'. Uban baa' éh nena' Ké' ngan néh pu'un éh lem néh, barei'-okoo' usit baa' éh bé' jam metei', éh omok mena' urip éh pelinguh ngan néh, ha' Néh. **15** Ka' ha' redo inah kepéh, O lakei' ja'au, jian ke' mena' baa' éh kunah Ko' inah ngan ké', dai ku' mapeu' batok kepéh, ngan dai ku' tusah tuai alaa' baa' jin siteu' kepéh, ha' néh. **16** Ka' ha' Yésus ngan néh, moléé' ke', ko' tebai lakei' ko' tuai, ha' Néh. **17** Ka' ha' redo inah mipa Éh, Bé' pu'un lakei' ké' ne', ha' néh. La'ah ha' Yésus ngan néh, Teneng ha' ko' pané kenat éh bara' ke' bé' pu'un lakei', **18** uban lemah usah lakei' éh lepah pemung ngan ko' tenéh, la'ah iah éh mokoo' ngan ko' hun iteu' nah, bé' éh lakei' ko' mu'un, kenat ha' ko' nah pu'un teneng, ha' Néh. **19** La'ah ka' ha' redo inah kepéh, O lakei' ja'au, kejam ké' Ka'au éh jah nabi. **20** Tepun mé' sahau pu'un réh seva' Allah tong tokong iteu', bang ha' ka'ah Yahudi, tong Yérusalem inah éh retek éh tekep kelunan seva' Allah, ha' redo inah ngan Yésus. **21** Ka' ha' Yésus kepéh, O redo, jian ke' ngelan ha' Ké' iteu', pu'un jah jaka' temurei' hun kekat kelunan éh sebayang seva' Tamen Ké', omok éh kenat semah-semah péh, bé' éh tong tokong iteu' awah, ngan bé' éh tong Yérusalem nah awah. **22** Pu'un ka'ah Samaria sebayang, bang bé' keh jam éh mu'un séé' éh kenelan keh. Améé' Yahudi sebayang ngan kejam mé' séé' éh kenelan mé' uban jalan kelunan alaa' urip Tuhan, pu'un éh jin pohoo' Yahudi. **23** Pu'un jaka' temurei', éh mu'un néh jaka' inah lepah avéé' tenéh, hun kekat kelunan éh sebayang mu'un, pu'un réh sebayang seva' Tamen Ké' neu' Sahéé' Ni'ai lem kekat éh teneng. Adang Tamen Ké' keloo' kelunan sebayang seva' éh kenat. **24** Allah Iah éh Sahéé', la'ah kelunan éh juk seva' Éh, tekep éh seva' Éh lem' sahéé' ngan lem kekat éh teneng, ha' Néh. **25** La'ah ka' ha' redo inah kepéh, Kejam ké' Kristus juk tuai, inah éh, Iah éh kevéléé' Allah ke' Néh Pengeja'au kelunan, ngan hun Néh tuai omok Éh bara' kekat ineu'-ineu' ngan mé', ha' néh. **26** La'ah ka' ha' Yésus ngan néh, Akeu' iteu' néh éh kunah ko' nah ne', Akeu' éh pané ngan ko' iteu', ha' Néh. **27** Lem Yésus to pané ngan redo inah, inah irah bakéh Néh moléé' jin leboo', la'ah béé' kenin réh uban Néh pané ngan redo inah. Bang bé' pu'un jah-jah usah péh neteng Éh, Ineu' penitah ko', ngan bé' réh neteng Yésus, kineu' Ko' pané ngan redo inah. **28** La'ah redo inah modoo' tajau néh ke' néh moléé' pané ngan kekat irah tong lamin néh, **29** Ka' ha' néh, Tuai tam, tuai na'at jah lakei' éh bara' kekat penganeu' ké' rai ngan ké' kepéh. Kineu' énéh, Kristus énéh, ha' néh. **30** Pelapah irah tai na'at Yésus. **31** Kelebée' redo inah tai lamin nah, irah bakéh Yésus nyohoo' Éh kuman, ka' ha' réh, Guru, kuman Ke', ha' réh. **32** Bang ka' ha' Néh ngan réh, Pu'un penguman Ké' éh bé' kejam ka'ah, ha' Néh. **33** Neu' ha' Néh kenat, irah bakéh Néh peteteng belah irah ke', ka' ha' réh, séé' éh mena' ka'an ngan Néh, ha' réh. **34** La'ah ka' ha' Yésus ngan réh, Penguman éh kunah Ké' nah, inah éh hun Ké' kivu pengeloo' Iah éh nyohoo' Akeu' tuai, ngan hun Ké' ngelapuh kekat kereja' éh sohoo' Néh ngan Ké', ha' Néh. **35** La'ah ka' ha' Yésus kepéh, Pu'un keh bara', Pat laséh la'ah boh sioo' réh majau. Bang iteu' ha' Ké' ngan keh, pekang maten keh, na'at kekat térék, uban hun iteu' kekat parai lepah mesak omok keh majau éh. **36** La'ah kelunan éh majau térék nah pu'un gaji néh hun iteu', la'ah tenipun néh parai tong urip éh pelinguh, dokoo' kelunan éh mulah ngan kelunan éh majau pata murung kenin. **37** Kenat péh ha' réh teneng éh bara' ka', Jah usah éh mulah ngan jah usah kepéh éh majau éh, ha' réh. **38** Pu'un Akeu' nyohoo' keh tai majau tong térék éh bé' nulah keh. Kelunan éh jah lepah mulah tong néh, ka'ah éh alaa' parai neu' kereja' réh, ha' Néh. **39** La'ah pinaa' kelunan Samaria éh tong leboo' inah ngelan tong Yésus naneu' ha' redo inah bara' ka' ngan réh, Iah bara' kekat penganeu' ké' ngan ké'. **40** La'ah tovoo' kelunan Samaria tai tavin Yésus, irah nyohoo' Éh mokoo' ngan réh. La'ah mokoo' Éh ngan réh duah dau kelebée'. **41** La'ah pinaa' kelunan kepéh ngelan uban réh menéng ha' tebaraa' Yésus mu'un. **42** La'ah ka' ha' réh ngan redo inah, Hun iteu'

améé' ngelan bé' éh neu' ha' ko' awah, uban améé' péh pu'un menéng matek ha' Yésus mu'un. La'ah kejam mé' Iah Nééh éh Kristus éh juk purip kekat kelunan tong tana' iteu', ha' réh.

Yésus peka'o anak jah lakei' kelunan ja'au

43 La'ah duah dau Yésus mokoo' tong leboo' Samaria, la'o inah lakau éh kepéh tai tana' Galilia. **44** Uban ka' ha' Yésus lepah nah, irah éh nabi Tuhan, bé' éh kenajung réh tong tana' néh tengéé', ha' Nééh. **45** Hun Yésus avéé' tong tana' Galilia, irah alaa' éh ngan jian kenin, uban irah pu'un tong leboo' Yérusalem tovoo' Dau Ja'au Paska, ngan ta'an réh tenéh kekat penganeu' Yésus hun Nééh pu'un sinah. **46** La'o inah lakau Yésus kepéh moléé' tong leboo' Kana éh tong tana' Galilia, inah éh leboo' jalan Yésus maneu' baa' malui baa' agun rai. Pu'un jah lakei' sinah éh kereja' ngan peritah, anak néh lakei' éh tong leboo' Kapernaum pu'un éh sakit. **47** Hun néh jam Yésus tuai jin tana' Yudea avéé' tong tana' Galilia, tai éh tavin Yésus menyat éh tai Kapernaum peka'o anak néh, uban si'ik awah la'ah anak néh bé' matai. **48** Ka' ha' Yésus ngan néh, Hun keh bé' na'at telana' éh ja'au ngan ngebéé' kenin kelunan, bé' keh ngelan, ha' néh. **49** Ha' lakei' éh pu'un anak sakit nah mipa Éh, ka' ha' néh, O lakei' ja'au, tuai Ke' uban anak ké' juk matai, ha' néh. **50** Ha' Yésus ngan néh, moléé' ke', bé' anak ko' matai, murip éh, ha' Nééh. Iah ngelan ha' Yésus bara' ngan néh kenat, boh éh moléé'. **51** Lakau éh avéé' belu'an jalan, bé' jak éh avéé' tong lamin néh, inah éh teme'u' ngan kelunan sohoo' jin lamin néh éh bara' ka', Anak ko' éh sakit rai, murip éh, ha' réh. **52** Boh éh neteng réh ka', Kineu' ke' ja'au dau hun néh ma'o jin kesakit néh, Ka' ha' réh ngan néh, Dau poké kuba' malem rai, tovoo' inah kedarem néh pega', ha' réh. **53** Pelapah tamen néh jam anak néh pu'un ma'o jin kesakit néh tovoo' Yésus bara' ngan néh rai, Anak ko' murip. La'ah iah péh ngelan, kenat péh kekat irah tong lamin néh. **54** Inah éh telana' éh keruwah neu' Yésus éh ngebéé' kenin kelunan la'o Nééh piso jin Yudea tai Galilia rai.

Yésus peka'o kelunan tong baa' Betsaida

5:1 La'o inah irah Yahudi maneu' jah dau ja'au tong adet sebayang réh ngan pu'un Yésus lakau tai Yérusalem kepéh. **2** La'ah tong Yérusalem déhéé' jah usit tapé éh ngaran néh Tapé Domba, pu'un jah baa' éh neu' kelunan, ngaran baa' inah dalem ha' irah Yahudi, Betsaida. Déhéé' baa' inah pu'un lemah lamin. **3** Tong lamin inah pinaa' kelunan sakit, irah éh peseu', irah éh paket, ngan irah éh matai keluhah péh. Kekat réh béé' mena baa' inah beri'ek, **4** uban hun meliket tuhun tong baa' inah, boh baa' inah beri'ek. Kenat péh séé'-séé' éh tenah tuhun tong baa' inah la'o baa' nah beri'ek, pelapah éh ma'o jin kesakit néh. **5** Pu'un jah kelunan sinah éh pu'un sakit teleu' poloo' ayah ta'un tenéh. **6** Hun Yésus na'at éh pegen kenat ngan kejam Nééh éh pu'un sakit lebéé' tenéh, inah Yésus pané ngan néh, ka' ha' Nééh, Keloo' ke' ma'o jin kesakit ko' nah, ha' Nééh. **7** Ka' ha' lakei' éh sakit nah mipa éh, O lakei' ja'au bé' pu'un séé'-séé' éh omok mihin akeu' tai baa' inah tovoo' baa' nah beri'ek. Teka ké' juk tai, irah éh tenah tai, ha' néh. **8** La'ah ka' ha' Yésus ngan néh, Betéé' ke', ko' alaa' mak ko', lakau ke', ha' Nééh. Tioo ma'o éh jin kesakit néh, laa' néh mak néh, lakau éh. **9** Tovoo' inah ke' kelunan inah ma'o. Iah alaa' mak néh tioo lakau. Sioo' Yésus peka'o kelunan sakit nah, inah éh Dau Posot irah Yahudi. **10** kenat péh irah Yahudi pané ngan lakei' inah, ka' ha' réh, Uban ineu' ke' nyu'un mak ko' kenat tovoo' dau iteu' uban dau iteu' Dau Posot, bé' tekep ke' maneu' kenat tong dau iteu', ha' réh. **11** Ka' ha' lakei' inah mipa réh, Lakei' ja'au éh peka'o ku' ri', Iah nyohoo' ku' alaa' mak ké' ngan nyohoo' ku' lakau, ha' néh. **12** Ka' ha' irah Yahudi kepéh, séé' éh lakei' inah éh nyohoo' ke' kenat, ha' réh. **13** Bang lakei' inah bé' éh jam séé' éh peka'o éh nah, uban Yésus lepah piso jin sinah uban

kelunan pinaa' nah. **14** La'o inah Yésus petemeu' ngan lakei' inah kepéh tong umaa' Allah, ka' ha' Yésus ngan néh, Hun iteu' ka'au' lepa' ma'o jin kesakit ko', seruh ke' jian-jian, mai ke' maneu' penyala' la'ah dai pu'un penusah éh pelapah ja'au teneng tong ka'au' kepéh, ha' Néh. **15** La'o inah lakei' inah tai bara' ngan irah Yahudi tong Yésus éh peka'o éh. **16** Naneu' ha' lakei' inah kenat, inah irah merek ngan Yésus, uban Néh pu'un peka'o kelunan tong Dau Posot péh. **17** Boh Yésus pané kepéh ngan réh, ka' ha' Néh, Tamen Ké' bé' éh posot jin kekat penganeu' Néh, kenat péh Akeu', ha' Néh. **18** Naneu' ha' Néh kenat, merek mu'un-mu'un réh ngan irah juk mematai Éh mu'un, bé' makat uban Néh ngelapah tong Dau Posot réh awah, bang neu' ha' Néh bara' Allah éh Tamen Néh, inah Iah bara' Iah péh pekua' ngan Allah.

Tong penyukat Yésus Anak Allah

19 La'ah ka' ha' Yésus mipa réh, Akeu' bara' mu'un ngan keh, Akeu' éh Anak Allah, bé' Ku' maneu' ineu'-ineu' kivu kenin Ké' tengéé', bang kekat éh neu' Tamen Ké' éh ta'an Ké', inah awah ke' éh neu' Ké'. Kekat penganeu' Tamen Ké', inah ke' éh neu' Ké' éh Anak Néh kepéh. **20** Uban Tamen Ké' murung Akeu' éh Anak Néh, kenat péh Iah pekelenaa' kekat éh neu' Néh ngan Ké'. La'ah Iah juk pekelenaa' kereja' éh pelapah ja'au jin kekat iteu' ngan Ké', boh keh béé kenin. **21** Barei' Tamen Ké' purip kekat kelunan éh matai, kenat péh Akeu' éh Anak Néh omok purip séé'-séé' éh keneloo' Ké'. **22** Tamen Ké' bé' éh ngukum séé'-séé' péh. Pu'un éh mena' penyukat Néh ngan Ké' éh Anak Néh, ke' k' omok ngukum réh. **23** Pu'un Éh maneu' kenat dokoo' kekat kelunan omok ngajung Akeu' éh Anak Néh, pekua' irah ngajung Tamen Ké'. séé'-séé' éh bé' ngajung Akeu' éh Anak Néh, bé' éh ngajung Tamen Ké' éh nyohoo' Akeu' tuai, ha' Néh. **24** Akeu' bara' mu'un ngan keh, séé'-séé' éh mihau ha' Ké' ngan éh ngelan tong Iah éh nyohoo' Akeu' tuai, iah pu'un urip éh pelinguh, ngan bé' éh teneng ukum uban néh lepa' musit jin jalan éh mihin éh matai tai tong jalan éh mihin éh murip. **25** Akeu' bara' mu'un ngan keh, pu'un jah sioo' temurei', éh mu'un néh pu'un éh lepa' avéé' tenéh, inah éh, jaka' kekat kelunan éh matai omok réh menéng ha' Anak Allah, ngan kekat irah éh menéng ha' Néh nah, murip réh kepéh. **26** Barei' Tamen Ké' pu'un purip kekat ineu'-ineu' péh, kenat péh Iah mena' penyukat Néh ngan Anak Néh, dokoo' Néh omok purip ineu'-ineu' kepéh. **27** Pu'un Éh mena' penyukat Néh ngan Anak Néh dokoo' Néh omok ngukum réh, uban Anak Néh inah, Iah péh Anak Kelunan. **28** Mai keh béé kenin tong ha' Ké' iteu', uban temurei' kepéh adang kekat kelunan éh lepa' matai omok menéng ha' Ké', **29** boh réh pu'un musit jin tanem. Kekat kelunan éh pu'un maneu' jian, pu'un réh betéé' murip, ngan kekat irah éh lepa' maneu' sa'at, pu'un réh betéé' ke' réh teneng ukum, ha' Yésus ngan réh.

Tong irah éh bara' tong Yésus

30 Ka' ha' Yésus kepéh, Bé' Akeu' omok maneu' ineu'-ineu' kivu kenin Ké' tengéé', hun Ké' ngukum kelunan, inah Akeu' ngukum réh pekua' éh sohoo' Allah ngan Ké'. Kenat éh ukum neu' Ké' inah pu'un teneng, uban bé' Ku' kivu kenin Ké' tengéé', bang Akeu' kivu kekat sohoo' Iah éh nyohoo' Akeu' tuai. **31** Hun néh Akeu' awah bara' tong usah Ké', bé' tekep keh ngelan ha' Ké' kenat, uban jah Akeu' awah éh bara' éh kenat. **32** Bang pu'un jah usah kepéh éh bara' tong Akeu' ngan Akeu' jam kekat éh benara' Néh inah adang néh pu'un teneng mu'un. **33** Pu'un keh nyohoo' kelunan tai tavin Yohanes rai, iah péh bara' kekat ha' Ké' inah pu'un teneng. **34** Na' péh Ku' bara' kenat tong Yohanes, bé' Ku' ngelan ha' kelunan awah éh bara' Akeu' pu'un pekua' ngan Allah, bang Akeu' bara' kenat tong Yohanes dokoo' keh omok alaa' urip. **35** Yohanes nah, iah barei' jah lapung éh mahang

ngan peséng jian, ngan kelebée' néh pu'un kenat, ka'ah péh murung mokoo' tong nawa néh. **36** Bang inah kepéh kekat penganeu' Ké' éh neu' Ké' kivu sohoo' Tamen Ké', kekat inah péh nojoo' Akeu' pu'un jin Allah mu'un. Uban kekat penganeu' Ké' pekelenaa' adang Tamen Ké' Iah éh nyohoo' Ku' tuai, penganeu' Ké' inah pelapah lenaa' éh jin éh benara' Yohanes tong Akeu'. **37** La'ah Tamen Ké' éh nyohoo' Akeu' tuai, Iah péh bara' Akeu' éh Anak Néh. Jah-jah kolée' péh bé' keh pu'un menéng ha' Néh, ngan jah-jah kolée' péh, bé' éh poléng ta'an keh, **38** ngan kekat ha' Néh bé' éh pu'un petem lem keh uban bé' keh keloo' ngelan tong Akeu' éh sohoo' Néh tuai. **39** Pu'un keh pekalai tong surat Allah, uban keh seruh neu' kekat ha' tebaraa' inah, adang keh omok alaa' urip pelinguh. Kekat ha' lem surat Allah pu'un éh bara' tong Akeu', **40** na' péh kenat, bé' keh keloo' tavin Akeu' dokoo' keh omok alaa' urip, ha' Néh. **41** Ha' Yésus kepéh, Bé' Akeu' keloo' kenajung kelunan awah. **42** Bang Akeu' jam adang ka'ah keloo' kenajung kelunan awah, ngan bé' keh murung Allah. **43** Pu'un Ku' tuai kivu sohoo' Tamen Ké', bang bé' keh keloo' alaa' Ku'. Kelunan éh jah éh pu'un tuai kivu kenin néh tengée', pu'un keh alaa' réh. **44** Ka'ah keloo' kenajung kelunan awah, bé' keh keloo' kenajung Allah. Hun néh kenat, kineu' jalan keh omok ngelan tong Akeu', adang keh bé' omok. **45** Mai keh seruh Akeu' juk pesala' keh ngan Tamen Ké', pu'un jah usah éh pesala' keh, inah éh Musa, éh kenelan keh omok purip keh. **46** Bang hun keh pu'un ngelan tong ha' Musa mu'un, adang keh pu'un ngelan tong Akeu' kepéh, uban Musa nah lepah nyurat bara' tong Akeu'. **47** Bang hun keh bé' ngelan tong kekat ha' éh senurat Musa nah, kineu' jalan keh omok ngelan tong ha' Ké' kepéh, ha' Yésus nah.

Yésus pakan lemah ibu kelunan

6:1 La'o Yésus pané kenat, tai éh papit baa' Banget Galilia, éh nateng jelua' kelunan baa' Banget Tiberias. **2** Pinaa' kelunan kivu Éh uban réh lepah na'at telana' éh naneu' Néh tong Néh peka'o kelunan sakit. **3** Lakau Yésus tai jah tokong mokoo' Éh ngan irah éh bakéh Néh. **4** La'ah lepah dani' jaka' irah juk maneu' Dau Ja'au Paska. **5** Ngejuwak Yésus na'at kelunan pinaa' nah tuai tavin Éh, boh Éh pané ngan Pilipus. Ka' ha' Néh, Semah tam melih ka'an ngan kelunan pinaa' iteu', ha' Néh. **6** Yésus pané kenat ke' Néh silam Pilipus, éh mu'un néh kejam Yésus éh juk neu' Néh. **7** Boh Pilipus mipa Éh, ka' ha' néh, Na' péh lu' melih penguman ngan réh duah ato rigit pirek, si'ik awah éh tong réh, bé' réh omok beso neu' néh, ha' néh. **8** Boh jah bakéh Yésus éh ngaran néh Anderias, éh padée' Simon Péterus, pané ngan Yésus, ka' ha' néh, **9** Pu'un jah anak siteu' éh pu'un lemah roti ngan duah seluang, bang bé' éh sukup tong kelunan pinaa' iteu', ha' néh. **10** Ka' ha' Yésus ngan irah bakéh Néh, Jian keteleu' nyohoo' réh menyun, ha' Néh. Pu'un ureu' pinaa' ngan jian sinah, sinah réh menyun, ngioo' pengekekat réh lemah ibu irah lakei' awah. **11** Yésus alaa' roti inah ngan sebayang bara' jian kenin ngan Allah, la'o inah Iah petulat éh ngan irah éh menyun nah, kenat péh tong seluang inah, irah béé kuman éh avée' réh beso. **12** La'o réh kuman, boh Yésus pané ngan irah bakéh Néh, ka' ha' Néh, Tipun kekat la'an ka'an inah, mai keh bet éh awah, ha' Néh. **13** Boh réh alaa' kekat la'an ka'an inah, jah poloo' duah gaweng penoo' neu' la'an ka'an kinan réh nah. **14** Tovoo' irah na'at telana' naneu' Yésus ja'au mu'un kenat, boh réh bara' ka', Adang kelunan iteu' Iah éh Nabi éh pejajii' Tuhan tuai tong tana', ha' réh. **15** Uban Yésus jam irah juk alaa' Éh ke' réh maneu' Éh raja' réh, lakau Éh kepéh tai jah tokong ke' Néh mokoo' tengée' sitai.

Yésus lakau bau baa'

16 Tovoo' dau tahup la'o Yésus pakan kelunan pinaa' nah, irah bakéh Néh tuhun jin tokong nah ke' réh tai baa' banget. **17** Boh réh jalan alut papit baa' banget inah ke' réh tai leboo' Kapernaum. Hun dau lepah merem bang Yésus to ke' bé' jak tai ngan réh. **18** Boh pu'un kepu gahang ngan lipak ja'au **19** ngan inah kepéh irah lepah memesai avéé' tong belu'an baa', juu' si'ik jin dirin baa' ri'. Boh réh na'at Yésus lakau bau baa' inah tai tavin alut réh. Medai réh na'at éh lakau bau baa' nah. **20** Ka' ha' Yésus ngan réh, Mai keh medai, Akeu' itut, ha' Néh. **21** Jian kenin réh, irah tioo alaa' Éh lem alut réh, tioo avéé' réh tong leboo' Kapernaum éh jalan réh juk tai nah.

Tong kelunan pinaa' pitah Yésus

22 Barei' dau sagram kelunan pinaa' nah to pu'un apé iteu' baa' banget nah, boh réh na'at jah alut awah éh to sinah. Kejam réh Yésus bé' pu'un kivu bakéh Néh, bé' Éh tai lem alut réh, bang papit tengéé' réh. **23** Pu'un alut kepéh sinah éh déhéé' tana' jalan kelunan pinaa' nah kuman hun Yésus sebayang bara' jian kenin ngan Allah rai, bang alut inah anah kelunan éh jah, éh tuai jin leboo' Tiberias. **24** Hun irah pinaa' nah jam Yésus bé' pu'un sinah, ngan irah bakéh Néh bé' pu'un sinah, boh réh alaa' alut éh pu'un sinah tai leboo' Kapernaum ke' réh pitah Yésus sitai.

Tong Yésus ka'an éh purip kelunan

25 Hun réh avéé' saa' dipa baa' inah, sinah réh temeu' ngan Yésus, ka' ha' réh ngan Néh, O Guru, hun mah Ke' avéé', ha' réh. **26** Ha' Yésus ngan réh, Akeu' pané ngan keh, bé' keh tuai pitah Akeu' uban keh na'at kekat telana' éh naneu' Ké' éh ja'au nah rai, bang pu'un keh tuai uban keh kuman ka'an éh nena' Ké' ngan keh pah avéé' keh beso rai awah éh. **27** Mai keh kereja' pitah ka'an éh omok bangah awah, bang jian keh kereja' pitah ka'an éh omok pelinguh. Omok Anak Kelunan mena' ka'an inah ngan keh, uban Allah éh Tamen Ké', pu'un Éh mena' penyukat Néh ngan Ké', ke' Ké' omok mena' ka'an inah ngan keh, ha' Néh. **28** Boh réh neteng Yésus kepéh ka', Ineu' éh tekep ke' mé' maneu' dokoo' mé' maneu' pengeloo' Allah, ha' réh. **29** Ka' ha' Yésus ngan réh, Inah éh pengeloo' Allah, jian keh ngelan tong Iah éh tuai sohoo' Allah, ha' Néh. **30** Ka' ha' réh kepéh, Ineu' éh juk neu' Ko' ja'au dokoo' Ko' pekelenaa' ngan mé' Ka'au pu'un tuai jin Allah mu'un, ke' mé' omok ngelan tong Ke'. Maneu' ineu' Ke' da'? **31** Tepun mé' kuman mana hun réh pu'un tong tana' pegawa sahau, pekua' ha' lem surat Allah éh bara' éh, Pu'un Allah mena' ka'an jin seruga ngan réh, ha' surat Allah nah. **32** Ha' Yésus ngan réh kepéh, Akeu' bara' mu'un ngan keh, ka'an éh nena' Musa ngan keh rai, bé' éh jin seruga, bang Tamen Ké' omok mena' atek ka'an mu'un jin seruga ngan keh. **33** Éh atek ka'an mu'un éh juk nena' Allah ngan keh, inah éh, Iah éh pu'un tuai jin seruga ke' Néh purip kekat kelunan tong tana', ha' Néh. **34** Ka' ha' réh kepéh, O Guru, jian Ke' ngelayau mena' ka'an inah ngan améé', ha' réh. **35** Ka' ha' Yésus ngan réh kepéh, Akeu' iteu' ka'an éh purip kelunan, séé'-séé' éh tuai tavin Akeu', bé' éh jam la'au' kepéh, ngan séé'-séé' éh ngelan tong Akeu', bé' éh jam mapeu' batok kepéh, ha' Néh. **36** Ka' ha' Yésus kepéh, Akeu' bara' ngan keh rai, Pu'un keh lepah na'at Akeu' bang bé' keh ngelan tong Akeu'. **37** Siget kelunan éh nena' Tamen Ké' ngan Ké', adang néh pu'un tuai tavin Akeu', ngan séé'-séé' éh tuai tavin Akeu', bé' Akeu' bet éh. **38** Bé' Akeu' tuai jin seruga dokoo' Ké' kivu kenin Ké' tengéé', bang Akeu' tuai dokoo' Ké' kivu sohoo' Iah éh nyohoo' Akeu' tuai rai. **39** Inah éh pengeloo' Iah éh nyohoo' Akeu' tuai rai, dokoo' kekat irah éh nena' Néh ngan Ké', mai pu'un jah usah péh tawang awah, bang tekep Akeu' pebetéé' réh ngan purip kekat réh béé' sioo' ga' dau vam. **40** Uban iteu' éh pengeloo' Tamen Ké', kekat kelunan éh seruh mu'un tong Akeu' éh Anak Néh ngan éh ngelan tong Akeu', tekep éh alaa' urip pelinguh, ngan avéé' tong ga' dau vam,

inah Akeu' pebetéé' réh ngan purip réh kepéh, ha' Yésus ngan réh. **41** La'ah irah Yahudi selem-selem pané maneu' Yésus neu' ha' Néh bara' ka', Akeu' iteu' ka'an éh tuai jin seruga. **42** Ha' réh kepéh, Kelunan iteu' Yésus ngaran Néh éh anak Yusup rai. Malai lu' ngan tinen tamen Néh, kineu' Iah bara' Iah tuai jin seruga, ha' réh. **43** Ka' ha' Yésus ngan réh kepéh, Kineu' ka'ah selem-selem pané kenat, **44** bé' pu'un séé'-séé' omok tuai tavin Akeu' hun Tamen Ké' éh nyohoo' Akeu' tuai rai bé' ngusii' kenin néh, ngan Akeu' omok pebetéé' ngan purip éh sioo' ga' dau vam. **45** Irah nabi pu'un réh nyurat bara', Kekat kelunan adang Allah juk nebaraa' réh. Siget kelunan éh menéng ha' Tamen Ké' ngan éh nesen tong tebaraa' Néh, pu'un éh tuai tavin Akeu'. **46** Mai keh seruh neu' ha' Ké' kenat pu'un kelunan éh jah lepah na'at Tamen Ké', bé' éh pu'un kenat. Iah éh tuai jin Allah, Iah awah éh pu'un na'at Tamen Ké', ha' Yésus nah. **47** Ka' ha' Yésus kepéh, Akeu' bara' mu'un ngan keh, kelunan éh ngelan, inah éh pu'un urip pelinguh. **48** Akeu' iteu' ka'an éh purip kelunan. **49** Tepun keh kuman mana tong tana' pegawa sahau, bang matai réh. **50** Ka'an éh tuai jin seruga, tengéé' mu'un éh, séé'-séé' éh kuman éh bé' éh omok matai. **51** Akeu' iteu' ka'an éh purip kelunan, éh tuai jin seruga, séé'-séé' éh kuman ka'an iteu' omok éh murip pelinguh. La'ah ka'an éh juk nena' Ké' ngan néh, inah éh usah Ké', éh juk nena' Ké' dokoo' Ké' purip kekat kelunan pah tipo tana', ha' Yésus ngan réh. **52** Pesakat irah Yahudi neu' ha' Yésus pané kenat. Ka' ha' réh, Kineu' éh omok mena' usah Néh ngan lu' kelu' kon éh da', ha' réh. **53** Ka' ha' Yésus kepéh, Akeu' bara' mu'un ngan keh, hun keh bé' kuman usah Ké', ngan mesep dahaa' Ké', bé' keh pu'un urip mu'un dalem keh. **54** Séé'-séé' éh kuman usah Ké' ngan mesep dahaa' Ké', iah pu'un urip pelinguh. La'ah Akeu' pebetéé' ngan purip éh kepéh sioo' ga' dau vam. **55** Uban usah Ké' iteu', inah éh atek ka'an mu'un, ngan dahaa' Ké' iteu', atek baa' éh nesepe mu'un. **56** Séé'-séé' éh pu'un kuman usah Ké' ngan éh mesep dahaa' Ké', Akeu' pu'un petem dalem néh ngan iah péh pu'un petem dalem Akeu'. **57** Tamen Ké' éh pu'un urip, Iah éh nyohoo' Akeu' tuai, ngan naneu' Tamen Ké' nah, inah Akeu' murip. Kenat péh séé'-séé' éh kuman usah Ké', omok éh murip neu' Ké' kepéh. **58** Kenat péh iteu' éh atek ka'an mu'un éh tuai jin seruga, bé' éh barei' ka'an éh kinan tepun keh sahau rai, la'ah matai réh. Kelunan éh kuman ka'an iteu' omok éh murip pelinguh, ha' Yésus nah. **59** Kenat ha' Yésus pané ngan réh tovoo' Néh nebaraa' réh tong lamin sebayang irah Yahudi tong leboo' Kapernaum rai.

Ha' tebaraa' éh omok purip kelunan

60 Pinaa' kelunan jin belah irah éh kivu Éh, hun réh menéng ha' Yésus pané kenat, boh réh bara' ka', Leko lah mé' menéng ha' Néh pané kenat ne', séé' keloo' menéng ha' Néh kepéh, ha' réh. **61** Bé' pu'un séé'-séé' bara' ha' réh kenat ngan Yésus, Iah tengéé' ke' jam irah pinaa' nah pu'un selem-selem pané kenat, boh Éh bara' ka' ngan réh, Kineu' keh, tawang keh tong ha' Ké' kenat? **62** Hun néh kenat kineu' hun keh na'at Ku' moléé' tong jalan Ké' bu'un. **63** Sahéé' Ni'ai awah omok purip kelunan, usah kelunan bé' éh omok kenat, kekat ha' éh benara' Ké' ngan keh, inah éh jin Sahéé' Ni'ai ngan omok Éh purip kelunan. **64** Bang na' péh kenat, pu'un jelua' keh bé' ngelan, ha' Néh. Uban jin bu'un Yésus tuai, kejam Néh irah éh bé' keloo' ngelan, ngan kejam Néh séé' éh juk memalo Éh. **65** Ka' ha' Yésus kepéh, Kenat ha' Ké' ngan keh ri', Jah-jah usah péh bé' éh omok tuai tavin Akeu' hun Tamen Ké' bé' ngusii' kenin néh, ha' Néh. **66** Neu' ha' Yésus pané kenat, pinaa' kelunan moléé' murin jin pengelan réh. Bé' réh kivu Éh kepéh. **67** Boh Yésus pané ngan irah bakéh Néh éh jah poloo' duah usah nah, ka' ha' néh, Kineu' keteleu' bakéh Ké' iteu', avéé' keteleu' moléé' murin kivu irah pinaa' nah, ha' néh. **68** Ka' ha' Simon Péterus mipa Éh, O Tuhan, séé' ke' mé' omok tavin la'ah da', Ka'au awah Éh pu'un ha' tebaraa' éh omok purip kelunan ke' réh omok murip pelinguh. **69** Ngan améé' jam ngan améé' ngelan, adang Ka'au Anak Allah, ha' Péterus. **70** Ka' ha' Yésus ngan

réh kepéh, Pu'un Akeu' ngevéléé' jah poloo' duah usah iteu', bang pu'un jah usah jin belah ka'ah éh pu'un lem kamit Sitan, ha' Néh. **71** Inah Éh bara' tong Yudas anak Simon Iskariot, na' péh Yudas nah jah bakéh Néh mu'un, pu'un éh memalo Yésus.

Yésus ngan irah padée' Néh

7:1 La'o inah lakau Yésus tong tana' Galilia, bé' éh keloo' lakau tong tana' Yudea kepéh uban kelunan Yahudi pitah jalan ke' réh juk mematai Éh. **2** La'ah lepa' dani' tong jaka' irah Yahudi juk maneu' dau ja'au inah, éh ngaran néh, dau ja'au lamin sapau ujung kayeu', ke' réh mena' pengena' réh ngan Tuhan la'o ajau. **3** Kenat péh irah padée' Yésus bara' ngan Néh, ka' ha' réh, Jian Ke' piso jin siteu' tai tong tana' Yudea, mai Ke' mokoo' siteu', jian Ke' tai sinah dokoo' bakéh Ko' omok na'at telana' éh naneu' Ko' inah, **4** Hun kelunan keloo' réh ngajung éh, bé' éh melim kekat penganeu' néh. Uban Ko' maneu' kuraa'-kuraa' telana' éh tejeu', jian Ke' tai pepoléng éh ngan kekat kelunan béé, ha' réh. **5** Avée' padée' usah Néh bé' ngelan Éh. **6** Ka' ha' Yésus ngan réh, Bé' sukup jaka' Ké' jak, bang jaka' keh ngelayau éh pu'un. **7** Kelunan tong tana' iteu' bé' réh leko keh, bang irah leko Akeu' uban Ké' bara' tong penganeu' réh éh sa'at. **8** Jian keh tai dau ja'au inah, bé' Akeu' keloo' tai uban jaka' Ké' bé' jak éh sukup, ha' Néh. **9** La'o Yésus pané ngan réh kenat, mokoo' Éh keto tong tana' Galilia.

Yésus tai tong dau ja'au, lamin ujung kayeu'

10 La'o padée' Yésus nah tai tong dau ja'au inah, boh Yésus tai kepéh. Bang bé' Iah kivu jalan éh kenivu irah pinaa' nah, bang Iah selim-selim awah. **11** Kelunan Yahudi pitah Éh tong dau ja'au inah, Ka' ha' réh, Mah iri', ha' réh. **12** Kelunan pinaa' pané selem-selem tong Yésus, ka' ha' jelua' réh, Kelunan inah jian éh, ha' réh. Ka' ha' jelua' kepéh, Bé', kelunan petawang awah ine', ha' réh. **13** Selem-selem réh pané uban réh medai kelunan Yahudi. **14** Avée' belu'an réh maneu' dau ja'au inah, tai Yésus tong umaa' Allah ke' Néh nebaraa' réh. **15** Béé kenin irah Yahudi, ka' ha' réh, Jin semah kelunan iteu' omok jam tong kekat tebaraa' inah Néh bé' pu'un tai sekulah, ha' réh. **16** Ka' ha' Yésus ngan réh, Kekat ha' tebaraa' Ké' iteu', bé' éh ha' tebaraa' Ké' tengée', bang inah éh jin Allah éh nyohoo' Akeu' tuai. **17** Séé'-séé' éh keloo' maneu' kekat pengeloo' Allah, omok éh jam kekat ha' tebaraa' Ké' inah pu'un éh jin Allah, bé' Ku' bara' éh kivu kenin Ké' tengée' awah. **18** Kelunan éh pu'un pané kivu kenin néh tengée', iah maneu' kenat dokoo' kelunan omok ngajung éh. Bang kelunan éh keloo' réh ngajung Iah éh nyohoo' Éh tuai, pu'un éh pané mu'un, bé' éh kenyo ngan ngelavo' réh. **19** Pu'un Musa mena' kekat sohoo' Tuhan ngan keh, bang bé' keh kivu éh. Uban ineu' keh pitah jalan juk mematai Akeu', ha' Néh. **20** Ka' ha' irah pinaa' nah, Ka'au pu'un nasek balei', séé' éh juk mematai Ke' kunah ko' nah, ha' réh. **21** Ka' ha' Yésus ngan réh kepéh, Jah kolée' awah Ku' maneu' telana' éh ja'au tong Dau Posot, pu'un keh béé kenin. **22** Uban Musa nyohoo' keh maneu' adet sunat, na' péh éh Dau Posot, pu'un keh pesunat anak keh. Éh mu'un néh bé' éh Musa éh bu'un maneu' adet inah, bang tepun keh Abraham éh bu'un néh. **23** Hun keh omok pesunat anak keh tong Dau Posot dai keh ngelapah tong sohoo' lem Surat Musa nah, kineu' keh merek ngan Ké' hun Ké' peka'o kelunan mu'un tong Dau Posot. **24** Mai keh seruh tong éh poléng ta'an keh awah, bang jian keh seruh jian-jian ngan pepata éh mu'un, ha' Yésus.

Tong kelunan neteng, séé' éh Yésus

25 Pu'un jelua' kelunan tong leboo' Yérusalem éh bara' ka', Kineu' kelunan inah bé' énéh éh penitah irah ja'au ke' réh juk mematai éh rai. **26** Bang na'at tam, bé' Éh melim usah Néh, sinah Éh nebaraa'

kelunan tong ta'an réh béé ngan bé' pu'un séé' tai maneu' Éh. Kineu' irah ja'au, kejam réh mu'un kelunan inah Iah Éh Kristus. **27** Bang bé' Éh Kristus, uban hun Kristus tuai, bé' pu'un séé'-séé' éh omok jam jin semah savée' Néh, bang uleu' béé jam jin semah kelunan iteu' pu'un tuai, ha' réh. **28** La'ah tovoo' Yésus nebaraa' réh tong umaa' Allah, Iah pané ngan réh ngan ja'au ha', ka' ha' Néh, Ka'ah seruh keh jam Akeu', ngan jam savée' Ké', bang bé' Akeu' tuai kivu kenin Ké' tengée', Iah éh nyohoo' Akeu' tuai pu'un Éh teneng. Bé' keh jam Éh, **29** Bang Akeu' jam Éh uban Ké' pu'un tuai jin Iah, ngan Iah nyohoo' Akeu' tuai, ha' Néh. **30** Irah tioo juk ngamit Éh bang bé' réh omok ngamit Éh uban bé' jak éh sukup jaka'. **31** Jin belah irah kelunan pinaa' nah pu'un kuraa' kekat réh éh ngelan tong Néh. Ka' ha' réh, Tovoo' Kristus tuai, kineu' Éh, omok Éh maneu' telana' éh pelapah ja'au jin éh neu' kelunan iteu', ha' réh.

Kelunan ja'au nyohoo' seradu tai ngamit Yésus

32 Uban kekat irah Parisi ngan kekat pengeja'au imam tong sebayang Yahudi nyohoo' kuraa'-kuraa' irah éh mavaa' umaa' Allah, ngamit Yésus. **33** Ka' ha' Yésus, Bé' Ku' lebéé' lah mokoo' ngan keh siteu' dat, la'o inah Akeu' juk molée' tai Iah éh nyohoo' Akeu' tuai rai. **34** Adang ka'ah pu'un pitah Akeu', bang bé' keh omok alaa' Akeu' kepéh, uban tong jalan Ké' juk tai nah, bé' keh omok tai sinah, ha' Néh. **35** Boh irah Yahudi pané belah irah ke', ka' ha' réh, Semah Éh juk tai nah ke' uleu' bé' omok tai temeu' ngan Néh. Kineu' Éh juk tai ngan irah Yahudi éh mokoo' tong tana' éh jah, ke' réh mokoo' belah kelunan éh tengée' pohoo' ngan nebaraa' réh. **36** Ineu' sin tong ha' Néh ka', Ka'ah juk pitah Akeu' bang bé' keh omok alaa' Akeu' kepéh. Ineu' sin tong ha' néh éh bara', Bé' ka'ah omok tai tong jalan Ké' juk tai nah. Kineu' ha' Néh kenat, ineu' sin néh, ha' réh.

Tong baa' éh purip kelunan

37 Avée' tong ga' dau tong dau ja'au inah, éh dau éh pelapah ja'au mu'un, tong dau inah, Yésus nekedéng ngan pané ngan ja'au ha', séé'-séé' éh mapeu' batok, jian éh tuai tavin Akeu' ngan mesep. **38** Séé'-séé' éh ngelan tong Akeu', iah pu'un barei' jah anak baa' éh bé' omok metei', pu'un baa' éh purip musit jin kenin néh pekua' ha' lem surat Allah éh pu'un bara' éh, ha' Néh. **39** Pu'un Yésus pané kenat tong Sahée' Ni'ai éh juk nena' Néh ngan kekat kelunan éh ngelan tong Iah. Tovoo' Néh pané kenat, Sahée' Ni'ai bé' jak éh pu'un tuai uban Yésus to bé' jak molée' tai Tamen Néh ngan kenajung tong seruga.

Kelunan pinaa' tengée' kenin

40 Jelua' kelunan jin irah pinaa' nah éh menéng ha' Yésus pané kenat, pu'un réh bara' ka', Adang kelunan iteu' Iah éh Nabi éh pejajii' Tuhan rai, ha' réh. **41** Ha' jelua' kepéh, Bé' éh kenat, adang Néh Kristus, ha' réh. Ha' jelua' kepéh, Bé' éh kenat, uban hun Kristus tuai, bé' Éh tuai jin Galilia. **42** Uban ha' lem surat Allah bara', Kristus pu'un éh jin puku' Daud ngan lohoo' Néh tong leboo' Bétléhém, éh leboo' Daud sahou, ha' réh. **43** Petengée' kenin réh. **44** Jelua' kelunan nah juk ngamit Yésus bang bé' pu'un séé'-séé' éh tai ngamit Éh kenat.

Pengeja'au irah Yahudi éh mahéng kenin bé' ngelan

45 La'ah molée' kepéh irah seradu nah tai tavin irah pengeja'au imam ngan irah Parisi neteng réh, Semah iri'? Kineu' éh ke' keteleu' bé' mihin Éh tuai, ha' réh. **46** Ka' ha' irah seradu mipa réh, Jin-jin

sahau péh bé' pu'un kelunan éh jam pané barei' kelunan inah, ha' réh. **47** Ka' ha' irah Parisi kepéh, kineu' keh lavo' neu' Néh kenat. **48** Kineu', pu'un jah usah jin belah pengeja'au lu' ngan jah kelunan Parisi éh ngelan tong Iah kejam keh? **49** Kelunan pinaa' nah bé' réh jam kekat ha' lem Surat Musa, kenat péh irah teneng tong ukum Tuhan, ha' irah Parisi. **50** Jin belah irah éh pané kenat, pu'un Nikodemus. Nikodemus pané ngan réh, **51** Ukum tebaraa' lu' bé' éh kejeraa' lu' pesala' ngan ngukum kelunan hun lu' to bé' jak menéng kekat ha' néh ngan jam tong kekat penganeu' néh, ha' néh. **52** Ha' réh mipa éh, kineu' ka'au', kelunan jin Galilia pekua' barei' Iah, jian ke' pekalai tong ha' tebaraa' Allah, boh ke' omok jam bé' pu'un jah Nabi Tuhan tuai jin Galilia, ha' réh.

Tong jah redo éh petuyang

8:1 La'o inah moléé' kekat réh béé, Yésus tai tengéé' tong tokong Saitun. **2** Dau dileu' tai Yésus masek kepéh tong umaa' Allah, pinaa' kelunan tavin Éh, mokoo' Éh ke' Néh nebaraa' réh. **3** La'ah kelunan Parisi ngan irah guru éh nebaraa' tong sohoo' lem Surat Musa, mihin jah redo éh petuyang ke' réh nyohoo' éh nekedéng belah réh béé. **4** La'ah ha' irah ngan Yésus, Guru, améé' alaa' redo iteu' lem néh petuyang. **5** Hun néh pu'un kelunan petuyang kenat, ha' Musa lem surat néh, nyohoo' mé' memateu' éh. Bang kineu' ha' Ko' kepéh. **6** Pu'un réh neteng Yésus kenat, uban réh keloo' pesala' Éh awah, bang bé' éh ke' réh neteng éh uban réh juk jam éh mu'un. Bang Yésus madaa' ke' Néh nyurat palaa' buaa' ojoo' Néh tong tana'. **7** Uban irah to neteng-neteng Éh, nekedéng Éh pejek kepéh ngan pané ngan réh, ha' Néh séé' belah ka'ah éh bé' pu'un penyala', jian éh ngaléng bateu' tong redo iteu' tenah, ha' Néh. **8** Boh Éh madaa' nyurat tong tana' kepéh. **9** Hun irah menéng ha' Néh kenat, musit réh béé pejah-jah usah, éh tenah musit jin irah, iah éh ja'au urip jin kekat réh pah avéé' tong kekat réh béé. Yésus awah éh pu'un sinah keto, ngan redo inah éh pu'un nekedéng sinah. **10** Yésus nekedéng pejek kepéh ke' Néh pané ngan redo inah, ka' ha' Néh. Kemah kekat kelunan éh juk ngukum ke' ri'? ha' Néh. **11** Ha' redo inah, Guru bé' pu'un ha' néh. Ha' Yésus ngan néh kepéh, Jian, Akeu' péh bé' Akeu' ngukum Ka'au. Tai ke' ngan mai ke' maneu' penyala' kepéh ha' Néh.

Yésus éh rema tana' iteu'

12 Ka' ha' Yésus ngan réh kepéh, Akeu' iteu' rema tana' iteu', séé'-séé' éh kivu Akeu' bé' éh lakau dalem merem, adang néh pu'un rema jin Akeu' éh purip réh, ha' Néh. **13** Ka' ha' irah Parisi mipa Éh, inah Ke' bara' tong usah Ko' tengéé', bé' améé' ngelan tong ha' Ko' kenat, ha' réh. **14** Ka' ha' Yésus mipa réh, Oo', na' péh Akeu' bara' tong usah Ké' tengéé', adang kekat ha' Ké' inah pu'un teneng, uban Akeu' jam jin semah Ku' tuai rai ngan semah Ku' juk tai kepéh. Bé' ka'ah jam jin semah Ku' tuai ngan bé' keh jam semah Ku' juk tai kepéh. **15** Tong kekat jalan éh keh petuneng kelunan, pu'un keh maneu' kenat kivu éh seneruh kelunan awah, Bé' Akeu' pu'un petuneng séé'-séé' péh. **16** Bang hun Ké' pu'un bara' réh sala', bé' éh ha' Ké' awah, adang pu'un éh kenat mu'un. Adang kekat ha' Ké' teneng lem kekat éh benara' Ké' sala' nah, uban bé' éh Akeu' tengéé' éh bara' éh kenat, uban Tamen Ké' éh nyohoo' Akeu' tuai, Iah pu'un pemung ngan Ké', ha' Néh. **17** Ka' ha' Néh kepéh, Pu'un ha' lem Surat Musa éh bara' ka', Hun pu'un duah usah éh bara' tong ineu'-ineu' éh ta'an roh, hun ha' roh pu'un pekua', boh éh poléng ha' roh pu'un teneng mu'un. **18** Akeu' bara' tong usah Ké' tengéé', ngan Tamen Ké' Éh nyohoo' Akeu' tuai, Iah péh bara' tong Akeu', ha' Néh. **19** Ka' ha' réh neteng Éh Semah Tamen Ko', ha' réh. Ha' Yésus ngan réh kepéh, Bé' keh jam Akeu' ngan bé' keh jam Tamen Ké'. Hun keh jam Akeu' adang keh omok jam Tamen Ké' kepéh, ha' Néh. **20** Kenat ha' Yésus ngan

réh tovoo' Néh nebaraa' réh tong umaa' Allah dani' déhéé' jalan réh modoo' rigit Tuhan. Bang bé' pu'un séé'-séé' éh tai ngamit Éh uban bé' jak sukup jaka' Néh.

Tong retek ké' juk tai nah bé' ka'ah omok tai Sinah

21 Ka' ha' Yésus ngan réh kepéh, Pu'un Ku' juk piso jin siteu' da', boh keh pu'un pitah Akeu' kepéh, bang ka'ah matai lem penyala' keh awah. Bé' keh omok tai tong jalan Ké' éh juk tai nah, ha' Néh. **22** Ka' ha' irah Yahudi, Kineu' Éh, pu'un Éh juk mematai usah Néh tengéé' uban ka' ha' Néh bara', Bé' keh omok tai tong jalan Ké' juk tai nah, ha' irah Yahudi nah. **23** Ka' ha' Yésus mipa réh, Ka'ah pu'un jin tana' iteu' awah, bang Akeu' pu'un jin bau. Ka'ah pu'un kivu kenin kelunan tong tana' awah, bé' Akeu' kivu kenin kelunan tong tana'. **24** Kenat péh Akeu' bara' ngan keh ri', adang ka'ah matai lem penyala' keh awah, ngan hun keh bé' ngelan Akeu' pu'un jin Allah, adang keh matai lem penyala' keh awah, ha' Néh. **25** Ka' ha' réh kepéh, séé' ke' Néh, ha' réh. Ha' Yésus mipa réh, Pekua' éh benara' Ké' jin bu'un rai. **26** Pinaa' ha' kepéh éh juk benara' Ké' ngan keh, ngan pinaa' jalan keh kepéh éh juk benara' Ké' keh sala'. Bang Iah éh nyohoo' Ku' tuai rai, pu'un Éh teneng, ngan kekat ha' éh nenéng Ké' jin Iah, inah ke' éh benara' Ké' ngan kekat kelunan pah tipa tana', ha' Néh. **27** Bang bé' réh jam inah Iah bara' tong Tamen Néh. **28** Boh Yésus bara' ngan réh kepéh, ka' ha' Néh, La'o keh metéé' Anak Kelunan tong salib, boh keh pu'un jam adang Akeu' pu'un tuai jin Allah, boh keh pu'un jam bé' Akeu' maneu' ineu'-ineu' kivu kenin Ké' tengéé', bang pu'un Ku' bara' kekat-kekat éh benara' Tamen Ké' ngan Ké'. **29** La'ah Iah éh nyohoo' Ku' tuai, pu'un Éh pemung ngan Ké', ngan bé' Éh bet Ku', uban Ké' ngelayau maneu' kekat pengeloo' Néh, ha' Yésus ngan réh. **30** Pinaa' kelunan éh menéng ha' Yésus bara' tong kekat inah ngelan tong Néh.

Kelunan pelepu ngan kelunan ripen

31 La'ah ka' ha' Yésus ngan irah kelunan Yahudi éh ngelan tong Néh, Hun keh mihau ha' Ké' boh keh omok bakéh Ké' mu'un. **32** La'ah ka'ah omok jam kekat éh benara' Ké' tong Allah pu'un éh teneng, ngan neu' pengeteneng inah, omok keh pelepu, ha' Néh. **33** Ka' ha' réh mipa Éh kepéh, Améé' éh pohoo' jin Abraham ngan bé' améé' keripen kelunan séé'-séé' péh. Kineu' Ko' bara' améé' omok pelepu, bé' améé' jam ha' Ko' kenat, ha' réh. **34** Ka' ha' Yésus ngan réh, Akeu' bara' mu'un ngan keh, séé'-séé' éh maneu' penyala', iah éh keripen penyala'. **35** Kelunan éh ripen bé' éh pu'un tong lamin pelinguh, hun réh juk bet éh omok réh bet éh awah, bang anak usah réh inah éh pu'un tong lamin réh pelinguh. **36** Hun néh Anak Allah éh ngelepu keh, boh keh pelepu mu'un. **37** Akeu' jam ka'ah pohoo' Abraham, na' péh kenat pu'un keh pitah jalan juk mematai Akeu' uban bé' keh keloo' alaa' ha' tebaraa' Ké' lem kenin keh mu'un. **38** Pu'un Akeu' bara' tong kekat éh benara' Tamen Ké' ngan Ké', bang ka'ah péh maneu' kekat éh sohoo' tamen keh ngan keh, ha' Yésus ngan réh. **39** Ka' ha' réh mipa Éh kepéh Abraham iah éh tamen mé', ha' réh. Ka' ha' Yésus kepéh, Hun keh anak Abraham mu'un, adang keh pu'un maneu' pekua' éh naneu' Abraham. **40** Pu'un Akeu' bara' tong kekat éh teneng éh kejam Ké' jin Allah, na' péh kenat, pu'un keh pitah jalan juk mematai Akeu'. Abraham bé' éh maneu' kenat. **41** Adang ka'ah pu'un maneu' pekua' barei' éh neu' tamen keh, ha' Néh. Ka' ha' réh, Bé' améé' jin pohoo' kelunan éh bavah, jah awah tamen mé', inah éh Allah, ha' réh. **42** Ka' ha' Yésus kepéh, Hun néh mu'un Allah éh Tamen keh, adang keh pu'un murung Akeu', uban Akeu' pu'un tuai jin Allah, kenat éh ke' Akeu' pu'un siteu'. Bé' Akeu' tuai kivu kenin Ké' tengéé', bang Iah Éh nyohoo' Akeu' tuai. **43** Uban ineu' keh bé' omok jam tong ha' éh benara' Ké' nah? Éh ke' néh kenat uban keh leko menéng ha' Ké'. **44** Ka'ah anak tamen keh Sitan, ngan pu'un keh kivu

kekat pengeloo' tamen keh. Jin bu'un-bu'un sahou péh Sitan mematai kelunan, bé' éh keloo' alaa' saa' éh teneng, uban bé' pu'un ineu'-ineu' éh teneng lem néh. Hun néh pané, pu'un éh pané kenyo awah, pohoo' néh kenyo, ngelayau éh kenyo kenat, ngan inah éh tamen kekat kelunan éh kenyo. **45** Bé' Akeu' pané kenyo, kenat péh keh bé' keloo' ngelan tong Akeu'. **46** Séé' jin belah keh éh omok nojoo' penyala' Ké'. Pu'un Akeu' bara' tong kekat éh teneng, uban ineu' keh bé' ngelan tong Akeu'. **47** Kelunan éh pu'un tuai jin Allah keloo' éh menéng kekat ha' Allah, bang bé' keh jin Allah, kenat éh keh leko ngan bé' keloo' menéng ha' Néh, ha' Yésus.

Tong Yésus ngan Abraham

48 Ka' ha' irah Yahudi ngan Yésus kepéh, teneng mu'un ha' améé' bara' ke' kelunan Samaria rai, pu'un Ke' nasek balei', ha' réh. **49** Ka' ha' Yésus kepéh, Bé' Akeu' nasek balei', Akeu' seva' Tamen Ké' bang bé' ka'ah seva' Akeu'. **50** Bé' Akeu' keloo' kenajung kelunan. Tamen Ké' Iah Éh ngajung Akeu' ngan pu'un Éh ngukum kelunan éh bé' ngajung Akeu'. **51** Akeu' bara' mu'un ngan keh, séé'-séé' éh mihau ha' tebaraa' Ké', bé' éh omok matai, ha' Néh. **52** Ka' ha' irah Yahudi kepéh, Nah, hun iteu' kejam mé' mu'un, Ka'au nasek balei'. Abraham ngan irah Nabi Tuhan, pu'un réh lepah matai, bang ha' Ko' nah, séé'-séé' éh mihau ha' tebaraa' Ké' bé' éh omok matai. **53** Tepun mé' Abraham pu'un éh matai tenéh, kineu' Ke', Ka'au éh ja'au ngaran jin Abraham seneruh Ko'. Kekat irah nabi Tuhan matai béé réh, kineu' ke' kunah Ko', ha' réh. **54** Ka' ha' Yésus kepéh, Hun Ké' ngajung usah Ké' tengéé', bé' pu'un gunah néh kenat, bang Tamen Ké' Iah pu'un ngajung Akeu', Tamen Ké' éh benara' keh, Allah éh kenelan keh. **55** Bé' ka'ah jam Éh, bang Akeu' jam Éh. Hun Ké' bara' Ku' bé' jam Éh, adang Akeu' kenyo awah, pekua' barei' ka'ah nah. Adang Akeu' jam Éh ngan pu'un Ku' kivu kekat sohoo' Néh. **56** Tepun keh Abraham murung kenin néh na'at savéé' Ké', pu'un éh na'at éh ngan jian kenin, ha' Néh. **57** Ha' irah Yahudi ngan Néh kepéh, Bé' urip Ko' avéé' lemah poloo' ta'un, kineu' Ke' jam Abraham, ha' réh. **58** Ka' ha' Yésus kepéh, Akeu' bara' mu'un ngan keh, Hun Abraham bé' jak pu'un péh, Akeu' pu'un tenéh, ha' Néh. **59** Boh réh alaa' bateu' ke' réh juk memateu' Éh bang Yésus kelim ngan musit jin umaa' Allah.

Yésus peka'o maten jah kelunan peseu'

9:1 Lakau Yésus kepéh, inah Éh na'at jah kelunan éh peseu' jin bu'un lohoo' néh. **2** La'ah irah bakéh Yésus neteng Éh, ka' ha' réh, O Guru, séé' pu'un maneu' penyala' ke' néh pu'un peseu' kenat, usah néh tengéé', kineu', tinen tamen néh, ha' réh neteng Yésus. **3** Ka' ha' Yésus kepéh, Bé' éh peseu' kenat uban néh pu'un maneu' penyala', kenat péh bé' tinen tamen néh. Pu'un éh peseu' kenat dokoo' pepoléng penyukat Allah tong Néh peka'o éh. **4** Kelebéé' dau rema jian lu' maneu' kekat sohoo' Iah éh nyohoo' Akeu' tuai, uban hun dau lepah merem, bé' pu'un séé'-séé' éh omok kereja' kepéh. **5** Kelebéé' Akeu' pu'un tong tana' iteu', Akeu' éh rema tana' iteu', ha' Néh. **6** La'o Yésus pané kenat, nyula' Éh tong tana' ngan iah ngeroméék tana' ngan jula' Néh, boh Éh mosoo' éh tong maten kelunan éh peseu' nah. **7** Ka' ha' Néh ngan néh, Jian ke' tai ngera'up tong baa' Silo'am, ha' Néh. Sin tong ngaran Silo'am, sohoo'. Tai kelunan éh peseu' nah, avéé' tong baa' pu'un éh ngera'up, tioo moléé' éh ngan pu'un ta'an néh. **8** Irah éh jin leboo' néh ngan irah éh na'at éh mokoo' menyat pika jin kelunan lepah nah, hun réh na'at éh lepah ma'o, boh réh bara' ka', Kineu' kelunan iteu', bé' énéh iah éh mokoo' ngan menyat pika jin uleu' rai, ha' réh. **9** Ha' jelua' kepéh, bé' énéh iah de', layan néh pekua' iah ha' réh. Boh kelunan inah bara' ka', Akeu' néh ine' ha' néh. **10** Ka' ha' réh neteng éh, Kineu' ke' ko' omok na'at hun iteu', ha' réh. **11** Ka' ha' lakei' inah kepéh, Jah kelunan éh ngaran Néh Yésus,

inah éh ngeroméék tana' ngan mosoo' éh tong maten ké', boh éh nyohoo' ku' tai ngera'up tong baa' Silo'am. Pu'un ku' tai ngera'up kenat, tioo pu'un ta'an ké', ha' néh. **12** Ka' ha' réh neteng éh kepéh, Mah iri', ha' réh. Bé' akeu' jam, ha' néh.

Kelunan Parisi neteng éh tong jalan néh pu'un ma'o

13 La'o inah irah mihin kelunan éh uban peseu' nah tai kelunan Parisi. **14** Tovoo' Yésus ngeroméék tana' ngan peka'o maten kelunan peseu' nah, inah éh tong Dau Posot. **15** La'ah irah Parisi neteng kelunan inah tong jalan néh omok na'at. Ka' ha' néh ngan réh, Pu'un jah kelunan mosoo' tana' tong maten ké' ngan nyohoo' ku' ngera'up, inah bu'un ké' omok na'at, ha' néh. **16** Ka' ha' jelua' irah Parisi, Kelunan éh maneu' kenat bé' éh pu'un jin Allah uban néh ngelapah tong Dau Posot, ha' réh. Ka' ha' jelua' kepéh, Hun néh kelunan penyala', kineu' jalan néh omok peka'o kelunan peseu', ha' réh. Petengéé' kenin réh. **17** Boh irah Parisi neteng kelunan inah jah koléé' kepéh, ka' ha' réh, Pu'un ke' bara' kelunan inah pu'un peka'o maten ko' rai, hun néh kenat séé' énéh kunah ko', ha' réh. Ka' ha' néh mipa réh, Akeu' seruh Iah Nabi, ha' néh. **18** Bang bé' irah Yahudi ngelan iah pu'un peseu' jin lohoo' néh ngan hun inah kepéh pu'un ta'an néh. Uban kenat irah tebai tinen tamen néh ke' réh neteng rawah kepéh. **19** Ka' ha' réh neteng rawah, Kineu' kelunan iteu', anak koh rai éh. Kineu' éh, pu'un éh peseu' jin lohoo' néh rai. Hun néh pu'un peseu' jin lohoo' néh, kineu' jalan néh omok na'at kepéh hun iteu', ha' réh. **20** Ka' ha' tinen tamen néh, Oo', adang néh anak mo, ngan pu'un éh peseu' jin lohoo' néh rai, **21** bang bé' mo jam kineu' jalan néh omok na'at kepéh hun iteu' nah ngan inah kepéh, bé' mo jam séé' pu'un peka'o éh kenat. Jian keh neteng éh, lepah ja'au urip néh, omok éh bara' éh, ha' roh. **22** Rawah pané kenat uban roh medai kelunan Yahudi. Uban irah Yahudi lepah bara' hun pu'un kelunan bara' Yésus nah, Iah Éh Kristus. Bé' irah buhaa' éh tai tong lamin sebayang. **23** Neu' ha' réh pané kenat nah, inah tinen tamen néh pu'un bara', Iah lepah ja'au, jian neteng iah awah. **24** Jah koléé' kepéh irah Parisi tebai kelunan inah ngan neteng éh kepéh, ka' ha' réh, Jian ke' mejing Allah ngan bara' mu'un, mai ke' kenyo, adang kelunan éh benara' ko' inah kelunan penyala', ha' réh. **25** Ka' ha' néh mipa réh, Barang éh kelunan penyala' péh bé' akeu' jam éh, jah awah éh kejam ké', éh bu'un akeu' pu'un peseu' ngan hun iteu' pu'un ta'an ké' kepéh, ha' néh. **26** Ka' ha' réh neteng éh kepéh, Ineu' neu' Néh tong ke', kineu' jalan Néh peka'o maten ko', ha' réh Ka' ha' néh ngan réh kepéh, **27** Pu'un akeu' lepah bara' ngan keh, bang bé' ka'ah keloo' menéng ha' ké' rai. Uban ineu' keh nyohoo' akeu' bara' éh kepéh, ketem ka'ah péh keloo' bakéh Néh, ha' néh. **28** Boh réh menoo' éh, ka' ha' réh, paloi ke', ka'au' éh bakéh Néh bang améé' kivu ngan pekalai jin Musa. **29** Améé' jam Allah pu'un ngan Musa, bang tong kelunan inah, séé' jam jin semah Éh tuai, ha' réh. **30** Ka' ha' lakei' inah kepéh, Béé' kenin ké', uban ka'ah bé' jam jin semah Éh tuai, bang inah iah pu'un peka'o maten ké'. **31** Bé' Allah pu'un menéng ha' kelunan penyala', uleu' jam éh kenat, bang adang Allah pu'un menéng ha' kelunan éh seva' Éh ngan éh kivu kekat sohoo' Néh. **32** Jin bu'un tana' iteu', bé' lu' menéng ha' réh bara' kelunan pu'un peka'o maten kelunan éh peseu' jin lohoo' néh. **33** Adang kelunan iteu' pu'un jin Allah, hun néh bé' kenat, bé' éh omok maneu' ineu'-ineu', ha' néh ngan réh. **34** Ka' ha' réh mipa éh, Ka'au' kelunan penyala' awah, kineu' ke' seruh ke' omok nebaraa' améé', ha' réh. Boh réh meta' éh masek tong lamin sebayang.

Kelunan éh peseu' maten kenin

35 La'ah kejam Yésus irah pu'un bet kelunan inah jin lamin sebayang, tai Éh pitah éh ngan hun Néh temeu' ngan néh pu'un Éh neteng éh, ka' ha' néh, Kineu' ke', pu'un ke' ngelan tong Anak Kelunan,

ha' Néh. **36** Ha' kelunan inah mipa éh, O Guru, jian ke' bara' éh ngan ké' dokoo' ké' omok ngelan tong Néh, ha' néh. **37** Ka' ha' Yésus ngan néh kepéh, Pu'un ke' lepa na'at Éh, ngan Iah éh pané ngan ko' hun iteu', inah néh Éh, ha' Néh. **38** Ka' ha' kelunan inah kepéh, O Tuhan, pu'un ku' ngelan Éh, ha' néh. Boh éh ngejekuu' lep néh tong jumen Yésus ke' néh seva' Éh. **39** Ka' ha' Yésus kepéh, Akeu' pu'un tuai tong tana' iteu' dokoo' Ké' petuneng kelunan, inah néh, dokoo' kelunan éh peseu' omok pu'un ta'an kepéh, kelunan éh pu'un ta'an paléu peseu' kepéh, ha' Néh. **40** Jelua' irah Parisi éh pu'un sinah, éh menéng ha' Néh pané kenat, pu'un réh neteng Éh, ka' ha' réh, kineu' ha' Ko' nah, pu'un Ke' bara' amée' peseu' kei, ha' Néh. **41** Ka' ha' Yésus ngan réh kepéh, Hun keh peseu' mu'un, bé' keh pu'un sala', ha' Néh.

Ha' tapan tong tepun domba ngan domba néh

10:1 Ha' Yésus kepeh, Akeu' bara' mu'un ngan keh, kelunan éh masek lem pagin domba mukat jin jalan tengéé éh bé' jin usit tapé, Iah kulunan nekau ngan kelunan éh ngesakit usah réh ke' néh omok alaa' livah réh. **2** Bang kelunan éh masek jin usit pagin, inah éh tepun domba nah. **3** Kelunan éh mavaa' usit pagin iah mukap usit pagin ngan tepun domba nah. Kekat domba jam menéng ha' tepun néh ngan iah tebai réh palaa' ngaran réh ke' néh mihin réh musit. **4** La'o néh mihin réh musit, lakau éh saa' tenah réh ngan kekat domba néh kivu éh uban réh jam menéng ha' néh. **5** Bang kelunan éh jah, bé' réh keloo' kivu éh, kelap awah réh, uban bé' réh jam menéng ha' kelunan éh jah. **6** Kenat ha' tapan éh benara' Yésus ngan réh, bang bé' réh nesen tong ha' Néh kenat.

Yésus éh Tepun domba mu'un

7 Ka' ha' Yésus kepéh, Akeu' bara' mu'un ngan keh, Akeu' iteu' usit pagin jalan kekat domba omok masek lem pagin. **8** Kekat irah éh tuai jin tenah Ké', irah barei' kelunan nekau, barei' kelunan éh ngesakit usah réh ke' néh omok alaa' livah réh, ngan kekat domba bé' éh jam kivu ha' réh. **9** Akeu' iteu' éh usit tapé tong pagin domba. Séé'-séé' éh masek jin Akeu', omok éh alaa' urip, adang néh pu'un masek ngan musit kepéh ngan alaa' penguman néh. **10** Kelunan nekau tuai ke' néh nekau domba ngan mematai ngan nasa' réh awah, bang Akeu' tuai dokoo' kelunan omok alaa' urip, avée' réh murung mu'un-mu'un, ha' Néh. **11** Ka' ha' Yésus kepéh, Akeu' éh tepun domba mu'un. Akeu' éh tepun domba mu'un nah mena' urip Néh ngeliwah kekat domba Néh. **12** Kelunan sohoo' éh bé' tepun domba mu'un ngan éh bé' mihau réh mu'un, hun néh na'at bekuleu' tuai, kelap éh, nebet néh awah domba nah, boh bekuleu' inah navap domba nah ngan pepurat réh. **13** Kelunan sohoo' pu'un éh kelap awah, uban néh kelunan sohoo' awah, ngan bé' éh pika domba nah. **14** Akeu' éh Tepun domba mu'un, ngan Akeu' jam kekat domba Ké', ngan domba Ké' péh jam Akeu'. **15** Akeu' jam irah ngan irah jam Akeu', pekua' Tamen Ké' jam Akeu', ngan Akeu' jam Tamen Ké', la'ah Akeu' juk mena' urip Ké' ngeliwah kekat domba Ké'. **16** Pu'un domba Ké' kepéh éh bé' jak masek lem pagin iteu', kekat irah péh Akeu' juk alaa' réh lem pagin iteu'. Irah péh omok menéng ha' Ké' boh réh omok jah awah vun ngan jah awah tepun, ha' Néh. **17** Ka' ha' Yésus kepéh, Tamen Ké' murung Akeu' uban Ké' keloo' mena' urip Ké' jalan Ké' omok alaa' éh kepéh. **18** Bé' pu'un séé'-séé' éh ngebéé' urip Ké' iteu', bang neu' pengeloo' Ké' tengéé' Akeu' mena' éh. Akeu' pu'un penyukat omok mena' urip Ké' kenat, ngan pu'un penyukat Ké' alaa' éh kepéh. Inah éh sohoo' Tamen Ké' ngan Ké', ha' Yésus ngan réh. **19** Naneu' ha' Yésus kenat, inah irah Yahudi petengéé' kenin kepéh. **20** Ka' ha' jelua' réh, kelunan inah nasek balei' ngan tuleu'. Uban ineu' keh keloo' menéng ha' Néh, ha' réh. **21**

Ka' ha' jelua' kepéh, Kelunan éh nasek balei', bé' éh jam pané kenat, kenat kepéh, bé' balei' omok peka'o kelunan peseu' ha' réh.

Irah kelunan Yahudi bé' keloo' alaa' Yésus

22 La'ah sioo' inah pu'un irah Yahudi maneu' jah Dau Ja'au kepéh tong leboo' Yérusalem, Dau Ja'au éh petesen réh tong jalan réh lepa' suai umaa' Allah éh maréng ngan mena' éh ngan Tuhan. **23** Sioo' réh maneu' Dau Ja'au inah, sioo' genin. Lakau Yésus tong lamin Salomo éh tong umaa' Allah nah. **24** Tuai irah Yahudi nekedéng tutuh Yésus, ka' ha' réh, Mai Ke' petusah kenin améé', jian Ke' pané petek ke' ngan améé', kineu' Ke', Ka'au éh Kristus. Kineu' Ke', bé' éh, ha' réh. **25** Ka' ha' Yésus mipa réh, Pu'un Akeu' lepa' bara' éh ngan keh, bang bé' keh keloo' ngelan tong ha' Ké' nah. Kekat penganeu' Ké' éh neu' Ké' kivu sohoo' Tamen Ké', kekat inah bara' tong Akeu'. **26** Bang bé' keh ngelan uban keh bé' domba Ké'. **27** Kekat domba Ké' jam réh menéng ha' Ké', ngan Akeu' péh jam irah ngan irah pu'un kivu Akeu'. **28** Pu'un Akeu' mena' urip pelinguh ngan réh, bé' réh omok matai, ngan bé' pu'un séé'-séé' éh omok ngelebu réh jin kamit Ké'. **29** Tamen Ké' éh mena' réh ngan Ké', lah pu'un pelapah ja'au ngaran jin kekat réh béé ngan bé' pu'un séé'-séé' éh omok ngelebu réh jin Tamen Ké'. **30** Tamen Ké' ngan Akeu' péh jah awah kenin, ha' Néh ngan réh. **31** Irah Yahudi alaa' bateu' ke' réh juk memateu' Éh. **32** Ka' ha' Yésus ngan réh, Pinaa' kereja' Ké' éh jian, éh neu' Ké' tong ta'an keh, kereja' éh sohoo' Tamen Ké' ngan Ké'. Jin belah iteu' éh mah éh sala' dokoo' keh juk memateu' Ku', ha' Néh. **33** Ka' ha' irah Yahudi mipa Éh, Bé' améé' juk memateu' Ke' naneu' kereja' Ko' éh jian, bang uban Ko' kelunan awah, ngan pu'un Ke' juk maneu' usah Ko' pekua' ngan Allah, inah Ke' ngesa'at Allah, uban Ko' kenat nah ke' mé' juk memateu' Ke', ha' réh. **34** Ka' ha' Yésus mipa réh, Pu'un senurat lem surat Allah, tong ha' Allah éh bara', Ngaran ka'ah allah, ha' lem surat nah. **35** Kejam lu' kekat ha' lem surat Allah pu'un petem pelinguh, hun néh kenat hun Allah pu'un bara' ngan kelunan éh menéng ha' tebaraa' Néh sahau, nateng Néh allah, hun néh kenat ha' ngan irah éh kelunan awah, **36** uban ineu' keh bara' Akeu' ngesa'at Allah hun Ké' bara' Akeu' éh Anak Allah mu'un. Bang pu'un Allah ngevéléé' Akeu' ngan nyohoo' Akeu' tuai tong tana' iteu'. **37** Hun Ké' bé' pu'un maneu' kekat kereja' éh sohoo' Tamen Ké', mai keh ngelan tong Akeu', **38** bang hun néh pu'un, na' péh ka'ah bé' keloo' ngelan tong ha' Ké', jian keh ngelan éh ta'an keh tong kereja' Ké', dokoo' keh omok jam adang Tamen Ké' pu'un dalem Akeu' ngan Akeu' péh pu'un dalem Tamen Ké', ha' Néh. **39** La'o inah irah pitah jalan ke' réh juk ngamit Éh bang bé' réh omok, pelepu Éh. **40** Moléé' Yésus kepéh tai saa' dipa baa' Yordan tong jalan Yohanes ngebatis kelunan rai, sinah éh mokoo'. **41** Pinaa' kelunan tuai tavin Yésus, ka' ha' réh, Bé' Yohanes pu'un maneu' telana' ineu'-ineu' éh ja'au, bang kekat ha' éh benara' néh tong Yésus nah, pu'un éh teneng mu'un, ha' réh. **42** Jin belah kelunan inah, pinaa' éh ngelan tong Yésus.

Tong pengematai Laserus

11:1 Pu'un jah kelunan éh sakit, ngaran néh Laserus, leboo' néh tong Betania, éh leboo' Meriam rawah Marta éh padéé' néh nah. **2** Meriam nah éh mosoo' anyuu' éh jian ba'oo' tong gem Yésus ngan mitit éh kepéh palaa' bok néh rai. Laserus éh sakit nah padéé' néh. **3** Rawah redo inah nyohoo' kelunan tai bara' éh ngan Yésus, ka' ha' réh, O Tuhan, sakit lakei' éh bakéh Ko' rai ne', ha' réh. **4** Hun Yésus menéng ha' réh bara' lakei' inah sakit, ka' ha' Néh ngan réh, Bé' kesakit néh inah mihin éh keta ngan matai awah, bang pu'un éh kenat dokoo' néh pepoléng penyukat Allah, ngan inah kepéh dokoo' Akeu' éh Anak Néh kenajung réh kepéh ha' Néh. **5** Yésus murung mu'un pebakéh

ngan Marta rawah Meriam ngan Laserus péh, **6** na' péh kenat, hun Néh menéng ha' réh bara' Laserus pu'un sakit, mokoo' de' ke' éh duah dau keto. **7** Boh Éh bara' ngan irah bakéh Néh éh kivu Éh, ka' ha' Néh, Jian tam moléé' tai tana' Yudea kepéh, ha' Néh. **8** Ka' ha' réh ngan Néh, O Guru, hun Ko' pu'un sitai rai, pu'un irah Yahudi juk memateu' Ke', kineu' Ke' keloo' tai sinah kepéh, ha' réh ngan Néh. **9** Ka' ha' Néh mipa réh, Kineu' kelebée' nawa pu'un lem jah dau kei? Adang néh pu'un nawa kenat jin bu'un juhit miha' pah avée' dau ngit péh. Kelunan éh lakau sioo' rema, bé' éh tekaleu', uban pu'un nawa ta'an néh neu' ada maten dau. **10** Hun néh lakau lem merem, pu'un éh tekaleu' uban bé' pu'un nawa ta'an néh, ha' Néh. **11** La'o Yésus bara' kenat, boh Éh bara' ngan réh, ka' ha' Néh, Bakéh tam Laserus pegen éh, bang Akeu' juk tai peto'ot éh, ha' Néh. **12** Ka' ha' irah bakéh Néh mipa Éh, O Guru, hun néh pegen kenat, jian éh da', omok éh ma'o jin kesakit néh, ha' réh ngan Néh. **13** Tong ha' Yésus bara' kenat, inah Iah bara' Laserus lepah matai, bang irah seruh éh, iah bara' Laserus pegen marut awah. **14** Boh Yésus bara' petek ngan réh, Laserus lepah matai. **15** Uban Akeu' pika ka'ah, jian kenin Ké' uban Ké' bé' pu'un ngan néh hun néh matai nah, dokoo' keh omok ngelan, bang jian tam tai tavin éh hun iteu', ha' Néh ngan réh. **16** Boh Tomas éh keruwah ngaran néh Papin, bara' ngan irah bakéh Yésus, ka' ha' néh, Jian tam kivu Guru tam tai, dokoo' tam omok matai pemung ngan Néh, ha' néh ngan réh.

Yésus éh pebetée' kelunan matai ngan éh mena' urip

17 Hun Yésus avée' sitai, boh éh jam Laserus pu'un tenanem réh pat dau tenéh. **18** Leboo' Betania bé' éh juu' jin Yérusalem, ngioo' kejuu' néh hun kelunan lakau ngioo' jah jam, kenat kejuu' néh. **19** Pinaa' kelunan Yahudi tai nepah Marta rawah Meriam ke' réh papung kenin roh tong padée' roh matai nah. **20** Hun Marta menéng ha' irah bara' Yésus pu'un tuai, tioo betée' éh tai tavin Éh. Mokoo' Meriam nah, bé' éh pu'un tai. **21** Ka' ha' Marta ngan Yésus, O Tuhan, hun Ko' pu'un siteu', bé' padée' mé' nah matai kenat. **22** Bang na' péh kenat akeu' jam ineu'-ineu' pengenyat Ko' ngan Allah hun iteu' péh, omok Allah mena' éh ngan Ko' kepéh, ha' Marta. **23** Ka' ha' Yésus ngan néh, Padée' ko' iteu' pu'un éh juk betée' murip kepéh, ha' Néh. **24** Ka' ha' Marta, Akeu' jam éh juk betée' murip kepéh tong ga' dau vam, ha' néh. **25** Ka' ha' Yésus ngan néh kepéh, Akeu' éh pebetée' ngan purip kelunan, séé'-séé' éh ngelan tong Akeu', na' péh éh matai, omok éh murip kepéh. **26** Séé'-séé' éh murip ngan ngelan tong Akeu', bé' éh matai pelinguh. Kineu' éh Marta, pu'un ke' ngelan ha' Ké' kenat kei? Ha' Néh. **27** Ka' ha' Marta mipa éh, Akeu' ngelan adang Ka'au éh Kristus Anak Allah éh pejajii' Tuhan juk tuai tong tana' ha' néh.

Yésus mangaa'

28 La'o Marta pané kenat, moléé' éh tai padée' néh Meriam, ke' néh selem-selem bara' ngan néh ka', Pu'un Guru tam lepah avée', pu'un Éh pitah ke', ha' néh. **29** Hun Meriam menéng ha' néh kenat, tioo betée' éh tavin Yésus. **30** Bé' jak Yésus avée' mu'un tong leboo' inah, mokoo' deke' Éh tong retek Marta pané ngan Néh ri'. **31** Hun irah Yahudi éh mokoo' tong lamin Meriam ke' réh papung kenin néh, na'at éh tioo betée' musit kenat, pu'un réh kivu éh, uban kelem réh iah tai kenat ke' néh mangaa' tong tanem sitai. **32** Hun Meriam avée' tong retek Yésus pu'un mokoo', tioo ngejekuu' lep éh déhéé' gem Néh, ka' ha' néh, O Guru, hun Ko' pu'un siteu' ri' bé' padée' ké' nah matai, ha' néh. **33** Hun Yésus na'at Meriam mangaa' ngan na'at irah Yahudi éh kivu éh mangaa', besau kenin Néh, penika Néh réh. **34** Ka' ha' Néh, Semah keh nanem éh, ha' Néh. Ka' ha' réh, O Tuhan tuai Ke' na'at éh, ha' réh. **35** Mangaa' Yésus. **36** Ka' ha' irah Yahudi matek, penika Néh ine', ha' réh. **37** Ka' ha'

jelua' kepéh, Pu'un Éh peka'o maten kelunan peseu' sahau rai, kineu' Éh bé' pu'un penyukat ke' Laserus bé' matai, ha' réh.

Yésus purip Laserus

38 Pua kenin Yésus, tai Éh tong jalan réh modoo' patai Laserus. Jalan inah luvang bateu', ngan pu'un jah bateu' éh neu' réh matep ubaa' luvang inah. **39** Ka' ha' Yésus ngan réh, Jian keh nyulip bateu' inah, ha' Néh. Ka' ha' Marta éh padéé' lakei' matai nah, Tuhan, bé' omok maneu' éh kenat, borok ine', iteu' néh kepat dau néh tenéh, ha' néh. **40** Ka' ha' Yésus ngan néh, Kineu', bé' Ku' pu'un bara' ngan ko' ri', hun ko' ngelan boh penyukat Allah omok poléng ngan ko', ha' Néh. **41** Boh réh nyulip bateu' inah, boh Yésus na'at kebau, ka' ha' Néh, O Amam, Akeu' bara' jian kenin ngan Ko', uban Ko' ngelayau menéng ha' Ké'. **42** Akeu' jam Ka'au ngelayau menéng ha' Ké', bang Akeu' bara' kenat dokoo' kelunan pinaa' éh pu'un siteu', omok ngelan Ka'au éh nyohoo' Akeu' tuai, ha' Néh. **43** Boh Yésus pané ngan ja'au ha', ka' ha' Néh, O Laserus, musit ke', ha' Néh. **44** Boh lakei' éh matai nah tioo musit, petem livah tong ojoo' ngan tong gem néh éh palaa' réh mutup éh nah, kenat péh petem livah éh kejeret réh tong ja'an néh nah. Ka' ha' Yésus ngan réh, Jian keh muka kekat livah inah ke' néh omok lakau, ha' Néh.

Irah ja'au pitah jalan juk mematai Yésus

45 La'ah irah Yahudi éh tuai papung Meriam nah, hun réh na'at éh neu' Yésus nah, pinaa' réh ngelan tong Néh. **46** Bang jelua' réh moléé' tai tavin irah Parisi ke' réh bara' kekat penganeu' Yésus ngan réh. **47** Boh irah Parisi ngan kekat pengeja'au imam, pemung ngan kelunan pengeja'au Komiti sebayang Yahudi, petipun béé-béé. Ka' ha' réh, Kineu' jalan uleu' kepéh uban pinaa' penganeu' lakei' inah éh ngebéé kenin kelunan pinaa'. **48** Hun uleu' kejeraa' Éh maneu' kenat, adang kekat kelunan ngelan tong Néh, boh peritah Rum pu'un tuai ngan nasa' umaa' Allah ngan kebée pohoo' uleu' kepéh, ha' réh. **49** Pu'un jah kelunan jin belah réh, ngaran néh Kayapas, kelunan inah éh Imam éh pengeja'au kekat imam taun inah. Ka' ha' Kayapas ngan réh, Bé' keh jam ineu'-ineu'. **50** Bé' keh jam seruh, adang éh pelapah jian hun jah usah awah matai ngeliwah kekat pohoo' lu' jin hun kekat pohoo' lu' matai béé, ha' Kayapas nah. **51** Éh mu'un néh bé' éh pané kenat neu' pengejam néh tengéé', bang neu' kereja' néh Imam éh pengeja'au kekat imam taun inah, kenat péh Tuhan pepoléng éh dalem kenin néh adang Yésus juk matai ngeliwah kekat pohoo' Yahudi. **52** Éh mu'un néh, bé' Yésus matai ngeliwah pohoo' Yahudi awah, bang Iah matai dokoo' Néh pepemung kekat irah éh Anak Allah jin siget arong kelunan pah tipu tana'. **53** Jin la'o dau inah, kekat pengeja'au réh pitah jalan ke' réh omok mematai Yésus. **54** Uban néh kenat bé' Yésus lakau tong tana' Yudea kepéh, bang tai Éh mokoo' tong leboo' Epraim éh déhéé' tana' payah, sinah éh mokoo' ngan irah bakéh Néh. **55** Dani' tong jaka' irah Yahudi juk maneu' Dau Ja'au Paska, kenat péh irah pinaa' lakau jin leboo' réh tai leboo' Yérusalem ke' réh kivu adet réh tong kekat jalan réh peti'ai lamin ngan usah réh dokoo' réh omok maneu' Dau Ja'au inah. **56** Pu'un réh pitah Yésus, hun réh pu'un tong umaa' Allah pu'un réh pané belah irah ke', ka' ha' réh, Kineu' éh seneruh tam, pu'un iri' tuai da', kineu', bé' éh tuai da', ha' réh. **57** Pengeja'au-pengeja'au imam ngan irah Parisi péh, pu'un réh nyohoo' kelunan hun séé'-séé' jam semah Yésus mokoo', jian réh tuai bara' éh dokoo' réh omok tai ngamit Éh.

Yésus nosoo' réh anyuu' éh jian ba'oo' tong Betania

12:1 Nem dau teka irah maneu' Dau Ja'au Paska, tai Yésus mokoo' tong leboo' Betania éh leboo' Laserus éh lepah pebetéé' Néh jin patai néh rai. **2** Pu'un réh maneu' ka'an ja'au juk seva' Yésus, Marta éh petubo réh, Laserus péh mokoo' kuman pemung ngan Yésus **3** Boh Meriam alaa' jah gutun anyuu', éh ma'an mu'un-mu'un melih. Anyuu' inah éh senuai jin lakat anyuu'. Iah tiao mujek anyuu' inah tong gem Yésus ngan mitit éh palaa' bok néh kepéh. Jian ba'oo' kekat lamin iteu' neu' anyuu' inah. **4** La'ah jah bakéh Yésus, ngaran néh Yudas Iskariot éh memalo Yésus nah, ka' ha' néh ngan Yésus, **5** Uban ineu' redo inah bé' melih anyuu' inah ke' néh omok alaa' teleu' ato rigit pirek tong néh dokoo' néh mena' éh ngan kelunan kari kepéh, ha' néh. **6** Pu'un éh pané kenat bé' éh uban néh pika kelunan kari, bang uban iah éh kelunan éh nekau. Iah éh ngamit bék jalan réh modoo' rigit réh ngan pu'un éh nekau rigit jin inah. **7** Ka' ha' Yésus ngan Yudas, Mai ke' petusah redo inah, turut ke' iah maneu' kenat tong dau Ké' tenanem réh. **8** Kelunan kari ngelayau éh pu'un ngan keh, bang Akeu' bé' Ku' ngelayau pu'un ngan keh, ha' Néh.

Tong réh pitah jalan juk mematai Laserus

9 Pinaa' kelunan Yahudi menéng rengah Yésus pu'un tong leboo' Betania, boh réh tai sinah. Bé' irah tai sinah ke' réh na'at Yésus awah, bang dokoo' réh na'at Laserus péh éh Yésus pepurip jin patai néh rai. **10** Kenat péh irah pengeja'au imam pakat pitah jalan ke' réh juk mematai Laserus kepéh, **11** uban naneu' Laserus betéé' murip kepéh, pinaa' kelunan Yahudi ngelan tong Yésus ke' réh bé' kivu irah éh pengeja'au réh kepéh.

Kelunan seva' Yésus tovoo' Iah tai Yérusalem

12 Barei' sagram kelunan pinaa' éh pu'un tai Dau Ja'au Paska, nenéng réh rengah Yésus juk tai leboo' Yérusalem. **13** Boh réh alaa' da'an éh barei' da'an uvut réh nah ke' réh tai teme'u' ngan Néh, ja'au ha' réh mejing Allah, ka' ha' réh, Mejing Allah, jian mu'un Iah éh tuai dalem ngaran Tuhan. Jian mu'un Iah éh Raja' kelunan Israel, ha' réh. **14** Boh Yésus alaa' keledai ke' Néh menyun bau néh, pekua' barei' éh benara' réh lem surat Allah, **15** O ka'ah kelunan tong leboo' Yérusalem, mai keh medai, Na'at Raja' keh tuai tavin keh, lakau jalan anak keledai. **16** Irah bakéh Yésus bé' réh nesen tong ha' lem surat Allah inah tovoo' Yésus lakau nah, bang la'o Yésus murip jin patai Néh ngan kenajung tong seruga kepéh, boh réh nesen ha' inah, ngan petesen kenin réh kepéh kenat éh penganeu' réh ngan Yésus rai. **17** La'ah irah pinaa' éh pu'un pemung ngan Yésus tovoo' Néh purip Laserus jin patai néh ngan tebai éh musit jin luvang bateu' nah, pu'un réh tosok éh ngan kelunan éh jah kepéh. **18** Kenat kelunan pinaa' pu'un tai petemeu' ngan Yésus, uban réh menéng tong telana' éh naneu' Yésus éh ja'au mu'un nah. **19** Hun irah Parisi jam irah pinaa' tai tavin Yésus kenat, pu'un réh pepané tong irah ke', ka' ha' réh, Kekat kelunan inah bé' irah kivu uleu' kepéh, nebet réh awah lu', kekat réh béé-béé tai tavin kelunan inah awah, ha' réh.

Kelunan Yunani pitah Yésus

20 La'ah jin belah irah pinaa' éh tai leboo' Yérusalem tovoo' Dau Ja'au inah, pu'un kelunan éh pohoo' Yunani kepéh. **21** Irah Yunani nah tai tavin Pilipus. Pilipus nah pu'un éh jin leboo' Betsaida tong tana' Galilia. Ka' ha' irah Yunani ngan Pilipus, O Guru, amée' tuai juk pitah Yésus, ha' réh. **22** Boh Pilipus tai bara' kenat ngan Anderias, boh rawah pu'un tai bara' kenat ngan Yésus kepéh. **23** Ka' ha' Yésus ngan roh, Hun iteu' lepah avéé' jaka' Anak Kelunan juk kenajung kekat kelunan. **24** Akeu' bara' mu'un ngan keh, hun lu' modoo' jah lo'ong parai, jah lo'ong awah ke' éh. Bang hun lu'

mulah éh tong tana' ke' néh nyekaa', boh éh pu'un buaa' éh pinaa'. **25** Séé'-séé' éh mihau urip néh tengéé', tawang urip néh inah. Bang séé'-séé' éh bé' seruh mihau urip néh tengéé' tong tana' iteu', inah éh pu'un urip pelinguh. **26** Séé'-séé' éh juk maneu' kereja' Ké', jian éh kivu Akeu' mu'un, dokoo' semah-semah Akeu' pu'un, sinah ke' kelunan éh kivu sohoo' Ké' inah. Séé'-séé' éh maneu' kereja' Ké' kenat, Tamen Ké' ngajung éh, ha' Yésus ngan réh.

Yésus bara' tong pematai Néh

27 Ka' ha' Yésus kepéh, Hun iteu' besau mu'un-mu'un kenin Ké'. Kineu' ha' Ké' la'ah. Kineu', tekep Ku' bara', O Amam mai Ke' kejeraa' kekat pengeketa iteu' teneng tong Akeu'. Kineu', tekep Ku' bara' kenat. Akeu' pu'un tuai tong tana' iteu' dokoo' Ké' jam keta. **28** O Amam, jian Ke' ngeja'au ngaran Ko', ha' Néh. Pelapah pu'un jah ha' éh nenéng réh jin seruga, ka' ha' Néh, Pu'un Ku' ngeja'au ngaran Ké' tenéh, ngan pu'un Ku' juk ngeja'au éh kepéh, ha' Néh. **29** Hun irah pinaa' éh nekedéng sinah menéng ha' inah, boh réh bara' ka', Ha' lengedo énéh, ha' réh. Ka' ha' jelua' kepéh, Pu'un jah meliket pané ngan Néh, ha' réh. **30** Ka' ha' Yésus ngan réh, Bé' pu'un ha' kenat jin seruga ngan Ké' awah, bang ngan ka'ah péh. **31** Hun iteu' lepa' avéé' sioo' hun kelunan tong tana' iteu' petuneng Néh ngan iah éh pu'un penyukat tong tana' iteu' juk senopéé' Néh. **32** La'ah hun Ké' pu'un netéé' réh jin tana' iteu', boh Ku' menat kenin kekat kelunan tavin Akeu', ha' Néh. **33** Neu' ha' Néh pané kenat, inah Iah bara' tong Néh matai. **34** Ka' ha' irah pinaa' mipa Éh, Pu'un jah ha' lem surat Tuhan éh bara', Kristus pu'un murip pelinguh. Hun néh kenat kineu' ha' Ko' bara' Anak Kelunan juk netéé' réh. Séé' éh Anak Kelunan, ha' réh. **35** Ka' ha' Yésus mipa réh, Bé' lah lebéé' rema iteu' pu'un ngan ka'ah dat. Kelebéé' rema iteu', pu'un keto, jian keh lakau tong nawa Néh dai merem avéé' tong keh. Kelunan éh lakau tong merem, bé' éh jam kemah-kemah ketai néh. **36** Jian keh ngelan tong rema iteu' kelebéé' rema iteu' pu'un pemung ngan keh, dokoo' keh omok anak-anak rema inah.

Kelunan Yahudi bé' keloo' ngelan tong Yésus

La'o Yésus pané kenat piso Éh jin sinah dai réh jam Éh. **37** Pinaa' telana' éh ja'au éh ta'an réh, na' péh kenat bé' irah ngelan Éh, **38** kenat éh pesukup ha' éh benara' Yesaya sahou, ka' ha' néh, O Tuhan, séé' éh ngelan kekat ha' éh benara' mé'? Kelunan mah éh jalan Tuhan pepoléng penyukat Néh, ha' néh. **39** Inah jalan irah bé' omok ngelan, uban ka' ha' Yesaya kepéh, **40** Ka' ha' Allah pané Akeu' éh maneu' maten kenin réh peseu', ngan maneu' kenin réh mahéng, dokoo' réh bé' pu'un ta'an, ngan bé' réh nesen, bé' irah keloo' tavin Akeu' ke' Ké' peka'o réh, ha' Néh. **41** Pu'un Yesaya pané kenat uban néh na'at tong pengaren Yésus ngan pu'un éh bara' tong Yésus. **42** Na' péh irah pinaa' bé' keloo' ngelan tong Yésus, pinaa' pengeja'au irah Yahudi pu'un ngelan tong Yésus, bang uban réh medai kelunan Parisi meta' réh masek tong lamin sebayang, bé' réh bara' tong pengelan réh ngan kelunan éh jah. **43** Irah keloo' kelunan ngajung réh, pelapah ja'au jin kenajung Allah.

Ha' tebaraa' Yésus adang petuneng kelunan

44 La'ah Yésus pané kepéh ngan ja'au ha', ka' ha' Néh séé'-séé' éh ngelan tong Akeu', bé' éh ngelan tong Akeu' awah, bang pu'un éh ngelan kepéh tong Tamen Ké' éh nyohoo' Akeu' tuai. **45** Séé'-séé' éh na'at Akeu', pu'un éh na'at Tamen Ké' kepéh éh nyohoo' Akeu' tuai. **46** Pu'un Akeu' tuai tong tana' iteu' dokoo' Ké' perema tong tana' iteu', jalan siget-siget kelunan éh ngelan tong Akeu', bé' éh mokoo' tong merem kepéh. **47** Séé'-séé' éh menéng ha' tebaraa' Ké' bang bé' éh kivu éh, bé' éh Akeu' éh ngukum éh. Bé' Akeu' tuai tong tana' iteu' dokoo' Ké' ngukum kelunan, bang inah Akeu'

tuai dokoo' Ké' purip kelunan. **48** Séé'-séé' éh bet Akeu', ngan éh bé' alaa' ha' Ké', pu'un éh ngukum éh, inah éh kekat ha' éh benara' Ké' ngan néh, ha' Ké' inah éh petuneng éh tong ga' dau vam. **49** Pu'un éh kenat uban bé' Akeu' pané kivu kenin Ké' tengéé', bang Tamen Ké' éh nyohoo' Akeu' tuai, pu'un éh bara' ngan Ké' tong kekat ha' éh tekep Ké' bara' ngan keh kepéh. **50** La'ah Akeu' jam kekat éh benara' Néh, inah éh mihin kelunan omok murip pelinguh. La'ah kekat éh benara' Ké' ngan keh, inah éh kekat éh benara' Tamen Ké' ngan keh, ha' Néh.

Yésus pohéé' gem irah bakéh Néh

13:1 La'ah dau teka irah Yahudi maneu' Dau Ja'au Paska lepah avéé'. La'ah kejam Yésus sukup jaka' Néh ke' Néh piso jin tana' iteu' moléé' ngan Tamen Néh kepéh. Jin bu'un Néh tuai pu'un Éh murung irah éh anah Néh tong tana' iteu', ngan pu'un Éh murung réh pah avéé' ga' néh. **2** La'ah mokoo' Yésus ngan irah bakéh Néh kuman. Pu'un Sitan tupat kenin Yudas éh anak Simon Iskariot, ke' néh memalo Yésus. **3** La'ah kejam Yésus Tamen Néh pu'un mena' kekat penyukat Néh ngan Néh. Kejam Néh kepéh Iah pu'un tuai jin Allah ngan juk moléé' ngan Allah kepéh. **4** Tovoo' réh kuman, Yésus betéé' ke' Néh mega' seput Néh éh kebit ngan ke' Néh alaa' jah satek livah ke' Néh ngejeret éh tong é'eng Néh. **5** Boh Éh mujek baa' lem bisin ke' Néh pohéé' gem irah bakéh Néh ngan mitit éh palaa' livah nah. **6** Avéé' Éh tong Simon Péterus, ka' ha' Péterus ngan Néh, Tuhan, kineu' Ke' pohéé' gem ké', ha' néh. **7** Ka' ha' Yésus mipa éh, Bé' ke' jam éh neu' Ké' hun iteu', bang temurei' kepéh da', boh ke' jam éh, ha' Néh. **8** Ka' ha' Péterus kepéh, mai, bé' akeu' buha' Tuhan pohéé' gem ké', hun iteu' ngan temurei', bé' omok, ha' néh. Ka' ha' Yésus ngan néh kepéh, Hun Ké' bé' pohéé' gem ko', bé' ke' omok bakéh Ké', ha' Néh. **9** Ka' ha' Péterus kepéh, O Tuhan, hun néh kenat mai Ke' pohéé' gem ké' awah, jian Ke' pohéé' avéé' ojoo' ngan ulun ké' kepéh, ha' néh. **10** Ka' ha' Yésus ngan néh, séé'-séé' éh lepah meroo' pu'un éh jian, bé' éh meroo' kepéh, gem néh awah éh nohéé' néh. Kekat ka'ah pu'un jian, jah usah awah éh bé' jian, ha' Néh. **11** Kejam Yésus séé' éh juk memalo Éh inah ke' Néh bara' ka', Kekat ka'ah pu'un jian, jah usah awah éh bé' jian. **12** La'o Yésus pohéé' gem réh, nalaa' Néh seput Néh kepéh ngan mokoo' Éh pemung ngan irah éh kuman nah. Boh éh pané ngan réh, ka' ha' Néh Kineu', kejam keh éh neu' Ké' inah. **13** Ka'ah bara' Akeu' éh Guru keh ngan Tuhan keh, jian, tekep keh bara' kenat, uban kenat néh Akeu'. **14** Hun Akeu' Éh Tuhan keh ngan Guru keh pu'un pohéé' gem keh, tekep keh pohéé' gem siget ka'ah ke'. **15** Pu'un Akeu' maneu' kenat dokoo' ka'ah péh jam maneu' kenat, jian keh maneu' pekua' barei' éh neu' Ké' nah. **16** Akeu' bara' mu'un ngan keh, kelunan ripen bé' éh ja'au ngaran jin pengeja'au néh, kelunan sohoo' bé' éh ja'au ngaran jin kelunan éh nyohoo' éh. **17** Hun iteu' kejam keh éh kenat, hun keh pu'un kivu ngan maneu' éh kenat, boh keh pu'un murung mu'un. **18** Bé' Akeu' bara' kenat ngan kekat ka'ah béé, Akeu' jam irah éh kevéléé' Ké', bang ha' lem surat Allah éh bara' ka', Kelunan éh kuman pemung ngan Ké', pu'un iah pupah maneu' Akeu' kepéh, adang ha' inah pu'un teneng kenat mu'un. **19** Bé' jak éh pu'un kenat, inah Akeu' bara' éh ngan keh tenah, dokoo' hun néh pu'un kenat, omok keh ngelan adang Akeu' Éh Allah. **20** Akeu' bara' mu'un ngan keh, séé'-séé' éh alaa' kelunan éh sohoo' Ké', inah iah alaa' Akeu' kepéh, ngan séé'-séé' éh alaa' Akeu', inah iah alaa' Iah éh nyohoo' Akeu' tuai, ha' Néh.

Yésus bara' kelunan juk memalo Iah

21 La'o Yésus pané kenat besau kenin Néh, boh Éh bara' petek ngan réh, ka' ha' Néh Akeu' bara' ngan keh, pu'un jah usah jin belah keh siteu' éh juk memalo Akeu', ha' Néh. **22** Mujah kenin irah

bakéh Nééh, pekepuh réh jah usah ngan jah usah réh, bé' réh jam séé' éh kunah Yésus nah. **23** Jah bakéh Yésus éh kemurung Yésus mu'un, pu'un éh mokoo' déhéé' Yésus. **24** Boh Simon Péterus nyohoo' bakéh Yésus nah neteng éh séé' éh kunah Nééh nah. **25** Boh bakéh Yésus nah mokoo' petepih tong Yésus ke' nééh neteng Éh ka' ha' nééh, O Tuhan, séé' éh juk memalo Ke' kunah Ko' nah, ha' nééh. **26** Ka' ha' Yésus mipa éh, Kelunan éh nena' Ké' ka'an éh tenilan Ké' dalem ba'an iteu', inah éh iah, ha' Nééh. Boh Éh tilan ka'an ke' nééh mena' éh ngan Yudas anak Simon Iskariot. **27** Hun Yudas alaa' ka'an inah, tioo Sitan masek lem kenin nééh. Ka' ha' Yésus ngan nééh, Kekat éh juk neu' ko', rigah ke' maneu' éh ha' Nééh. **28** Bang bé' pu'un séé'-séé' péh éh mokoo' kuman pemung ngan Yésus nah éh jam mu'un tong ha' Yésus pané ngan Yudas kenat. **29** Jelua' seruh uban Yudas mihau bék jalan réh modoo' rigit réh, barang Yésus nyohoo' éh tai melih ka'an éh tekep réh kuman tong Dau Ja'au réh. Jelua' kelunan kepéh seruh barang Yésus nyohoo' éh mena' rigit ngan kelunan kari péh. **30** La'o Yudas alaa' ka'an éh tenilan Yésus, tioo musit éh. La'ah dau lepah merem.

Tong jah sohoo' maréng

31 La'o Yudas musit Yésus pané kepéh ngan irah bakéh Nééh, ka' ha' Nééh, Hun iteu' pengaren Anak Kelunan pu'un poléng ngan pengaren Allah pu'un poléng dalem Iah. **32** Hun pengaren Allah pu'un poléng dalem Anak Kelunan, boh Allah omok pepoléng pengaren Anak Nééh kepéh, ngan rigah. **33** O anak Ké', bé' Akeu' lebéé' lah mokoo' ngan keh dat, adang ka'ah pu'un pitah Akeu', bang Akeu' bara' ngan keh pekua' barei' ha' Ké' ngan irah Yahudi lepah rai, bé' keh omok tai tong jalan Ké' juk tai nah. **34** Akeu' mena' jah sohoo' éh maréng ngan keh, inah éh, Jian keh pika jah usah ngan jah usah pekua' Akeu' pika keh. **35** Hun keh pika jah usah ngan jah usah kenat, boh kekat kelunan omok jam keh bakéh Ké' mu'un, ha' Nééh.

Yésus bara' Péterus juk ngaken bara' bé' iah jam Yésus

36 La'ah ka' ha' Simon Péterus ngan Yésus, O Tuhan, juk tai semah ke' Nééh kei? Ha' Nééh. Ka' ha' Yésus mipa éh, Bé' ke' omok kivu Akeu' hun iteu', Bang temurei' kepéh, boh ke' omok ha' Nééh. **37** Ka' ha' Péterus kepéh, O Tuhan, kineu' éh ké' bé' omok kivu Ke' hun iteu', keloo' akeu' matai ngeliwah Ke', ha' nééh. **38** Ka' ha' Yésus mipa éh kepéh, Keloo' ke' matai ngeliwah Akeu' kei? Akeu' bara' mu'un ngan Ko', Bé' jak iap sakui ngelangéé' pu'un ke' ngaken teleu' koléé' bara' bé' ke' jam Akeu', ha' Nééh.

Yésus éh jalan mihin kelunan tai tavin Tamen Nééh

14:1 Ka' ha' Yésus kepéh, Mai keh pelasam ngan béé' kenin, jian keh ngelan tong Allah ngan ngelan tong Akeu' kepéh. **2** Dalem umaa' Tamen Ké' pu'un pinaa' lamin, ngan Akeu' juk tai petenup jalan ngan keh. Hun nééh bé' pu'un pinaa' lamin kenat, bé' Ku' pu'un bara' kenat ngan keh. **3** La'o Ké' tai petenup jalan ngan keh, boh Ku' tuai alaa' keh dokoo' keh omok pu'un pemung ngan Ké' sinah. **4** Kejam ka'ah tong jalan Ké' juk tai nah, ha' Nééh. **5** Ka' ha' Tomas ngan Nééh, Tuhan bé' mé' jam kemah Ke' juk tai nah, kineu' jalan mé' omok jam éh ke' mé' omok tai sinah da', ha' nééh. **6** Yésus mipa éh, Akeu' iteu' éh jalan, ngan Akeu' iteu' éh teneng, ngan Akeu' iteu' éh urip, bé' pu'un séé'-séé' éh omok tavin Tamen Ké' hun nééh bé' pu'un jalan Akeu'. **7** Hun iteu' pu'un keh jam Akeu' ngan omok keh jam Tamen Ké' kepéh, ngan jin la'o iteu' ka'ah pu'un jam éh, ngan ka'ah pu'un na'at Éh tenéh, ha' Nééh. **8** Ka' ha' Pilipus ngan Nééh, Tuhan, jian Ke' pepoléng Tamen Ko' ngan mé', boh mé' jian kenin, ha' nééh. **9** Ka' ha' Yésus mipa éh, Pilipus, lebéé' tenéh Akeu' pu'un mokoo' ngan keh bé'

jak keh jam Akeu' kei? Séé'-séé' éh lepah na'at Akeu', iah lepah na'at Tamen Ké' kepéh, hun néh kenat kineu' keh nyohoo' Akeu' pepoléng Tamen Ké' ngan keh. **10** Kineu' ke' Pilipus, bé' ke' ngelan Akeu' pu'un pekua' ngan Tamen Ké' ngan Tamen Ké' pu'un pekua' Akeu'. Kekat ha' éh benara' Ké' ngan keh, bé' éh ha' Ké' tengéé', Tamen Ké' éh pu'un petem dalem Akeu', pu'un Éh maneu' kekat penganeu' Néh. **11** Jian keh ngelan Akeu' pu'un pekua' ngan Tamen Ké' ngan Tamen Ké' kepéh pu'un pekua' ngan Akeu'. Hun ko' bé' omok ngelan ha' Ké' bara' ngan keh kenat, jian keh ngelan uban kekat penganeu' Ké' éh ta'an keh nah. **12** Akeu' bara' mu'un ngan keh, séé'-séé' éh ngelan tong Akeu', iah kepéh omok maneu' kekat penganeu' Ké' inah, éh mu'un néh, éh pelapah ja'au jin iteu' uban ké' juk moléé' tai Tamen Ké'. **13** Ngan ineu'-ineu' éh keh menyat dalem ngaran Ké', omok Ku' maneu' éh pekua' éh menyat keh nah, dokoo' pengaren Tamen Ké' pu'un poléng dalem Anak Néh. **14** Ineu'-ineu' menyat keh dalem ngaran Ké', omok Ku' maneu' pekua' barei' inah, ha' Néh.

Tong jajii' Yésus mena' Sahéé' Ni'ai

15 Ka' ha' Yésus kepéh, Hun keh murung Akeu', adang keh pu'un kivu kekat sohoo' Ké'. **16** Akeu' juk menyat jin Tamen Ké', boh Éh mena' jah Penolong kepéh ngan keh, inah éh Sahéé' éh pepoléng kekat éh teneng, ke' Néh omok pu'un ngan keh pelinguh. **17** Iah Sahéé' Ni'ai éh bara' ineu' éh teneng tong Allah. Kelunan éh mihau urip réh tong tana' iteu' awah, bé' réh omok alaa' Éh uban bé' réh omok na'at Éh ngan bé' réh omok jam Éh bang ka'ah iteu' jam Éh uban Néh pu'un mokoo' ngan keh, ngan pu'un pemung ngan keh. **18** Bé' Akeu' bet ka'ah, adang Akeu' tuai kepéh. **19** Bé' lebéé' la'ah irah éh mihau urip réh tong tana' iteu' awah, bé' réh omok na'at Akeu' kepéh, bang omok ka'ah na'at Akeu'. Uban Akeu' murip ke' ka'ah péh omok murip. **20** Tovoo' néh pu'un kenat, adang keh omok jam Akeu' pu'un pekua' ngan Tamen Ké' ngan ka'ah péh pu'un dalem Akeu', barei' Akeu' péh pu'un dalem ka'ah, ha' Néh. **21** Ka' ha' Yésus kepéh, séé' éh mihau ngan kivu kekat sohoo' Ké', kelunan inah éh murung Akeu', Tamen Ké' murung irah éh murung Akeu', ngan Akeu' péh murung éh ngan juk pepoléng usah Ké' ngan néh, ha' Néh. **22** Pu'un Yudas bara' ngan Néh, bé' éh Yudas Iskariot bang kelunan éh jah, ka' ha' néh, Tuhan kineu' Ke' omok pepoléng usah Ko' ngan améé' ngan bé' pepoléng éh ngan kekat kelunan, ha' néh. **23** Ka' ha' Yésus mipa éh, séé'-séé' éh murung Akeu', pu'un éh kivu kekat sohoo' Ké'. Tamen Ké' pu'un murung éh, Tamen Ké' ngan Akeu' péh juk tuai mokoo' ngan murip ngan néh. **24** Séé'-séé' éh bé' murung Akeu', bé' éh kivu ha' Ké'. Kekat tebaraa' éh nenéng keh iteu', bé' éh jin Akeu' tengéé', bang pu'un éh jin Tamen Ké' éh nyohoo' Akeu' tuai, ha' Néh. **25** Ka' ha' Yésus kepéh, Pu'un Akeu' bara' kenat ngan ka'ah kelebéé' Ké' pu'un mokoo' keto ngan keh. **26** Bang hun Penolong inah pu'un tuai, inah éh Sahéé' Ni'ai éh juk senohoo' Tamen Ké' tuai lem ngaran Ké', Iah juk nebaraa' keh ngan petesen keh kepéh tong kekat tebaraa' éh benara' Ké' ngan keh. **27** Ka' ha' Yésus kepéh, Pawah kenin keh, pengepawah Ké' Akeu' mena' éh ngan keh, bé' Ku' ngepawah kenin keh barei' kelunan éh mihau urip réh tong tana' awah. Mai keh tusah kenin, mai keh medai. **28** Pu'un keh menéng ha' Ké' bara' Akeu' juk tai ngan Akeu' juk moléé' kepéh ngan keh, hun keh murung Akeu', adang keh murung kenin uban Akeu' moléé' tai Tamen Ké', uban Tamen Ké' éh pelapah ja'au jin Akeu'. **29** Bé' jak kekat inah pu'un, tenah Ku' bara' ngan keh, dokoo' hun néh pu'un, ka'ah omok ngelan. **30** Bé' pu'un pinaa' ha' Ké' kepéh, uban pengeja'au tana' iteu' juk tuai bang bé' éh pu'un penyukat tong Akeu'. **31** Bang adang éh tekep kekat kelunan pah tipa tana' jam Akeu' murung Tamen Ké' ngan Akeu' pu'un kivu kekat sohoo' Néh. Betéé' tam, jian tam piso jin siteu', ha' Néh.

Yésus inan buaa' agun mu'un

15:1 La'ah ka' ha' Yésus kepéh, Akeu' iteu' inan buaa' agun mu'un, ngan Tamen Ké' éh mihau puluh agun iteu'. **2** Kekat paka' néh éh bé' ngebuaa', nebet Néh awah éh, ngan kekat paka' éh ngebuaa', netoo' néh éh ke' néh omok jian urip ngan ngebuaa' kepéh. **3** Ka'ah péh pu'un jian neu' ha' tebaraa' éh benara' Ké' ngan keh. **4** Jian keh petem dalem Akeu', Akeu' péh petem dalem ka'ah. Hun keh bé' petem dalem Akeu', bé' keh omok ngebuaa', barei' paka' buaa' agun bé' omok ngebuaa' hun néh bé' pu'un dalem inan néh, ha' Néh. **5** Ha' Yésus kepéh, Akeu' iteu' inan buaa' agun, ka'ah éh paka' néh. Séé'-séé' éh petem dalem Akeu' ngan Akeu' pu'un petem dalem Néh, adang néh ngebuaa' ngan buaa' néh pinaa', uban bé' keh omok maneu' ineu'-ineu' tengéé'. **6** Séé'-séé' éh bé' pu'un petem dalem Akeu', nebet Néh awah éh barei' paka', ngan mapeu' éh. Paka' éh mapeu', pu'un réh tipun éh ngan bet éh lem luten. **7** Hun keh pu'un petem dalem Akeu' ngan ha' tebaraa' Ké' pu'un petem dalem keh, hun keh menyat ineu'-ineu' éh pengeloo' keh, adang néh pu'un kenat. **8** Hun keh ngebuaa' ngan buaa' pinaa', inah jalan Tamen Ké' pu'un kenajung, ngan inah jalan keh omok bakéh Ké' mu'un. **9** Pu'un Akeu' murung ka'ah barei' Tamen Ké' murung Akeu', jian ka'ah petem dalem kemurung Ké'. **10** Hun keh kivu kekat sohoo' Ké', boh keh petem lem kemurung Ké', barei' Akeu' kivu kekat sohoo' Tamen Ké' ngan pu'un Ku' petem dalem kemurung Néh, ha' Néh. **11** Ka' ha' Yésus kepéh, Pu'un Akeu' bara' kenat ngan keh dokoo' kemurung Ké' omok pu'un dalem ka'ah, ngan kemurung ka'ah omok sukup mu'un. **12** Iteu' éh sohoo' Ké' ngan keh, jian keh murung jah usah ngan jah usah barei' Akeu' péh murung ka'ah. **13** Kemurung éh pelapah ja'au mu'un, inah éh hun kelunan mena' urip néh uban néh murung bakéh néh. **14** Hun keh kivu kekat sohoo' Ké', boh keh omok bakéh Ké'. **15** Bé' Akeu' bara' ka'ah kelunan sohoo', uban kelunan sohoo' bé' éh jam ineu' éh juk neu' pengeja'au néh. Bang Akeu' bara' ka'ah bakéh Ké', uban pu'un Ku' bara' ngan keh kekat éh nenéng Ké' jin Tamen Ké'. **16** Bé' éh ka'ah éh ngevéléé' Akeu', bang Akeu' éh ngevéléé' keh ngan Akeu' éh nyohoo' keh tai ngan ngebuaa' ngan buaa' pinaa', buaa' éh kenat omok éh pelinguh. La'ah ineu'-ineu' keh menyat jin Tamen Ké' dalem ngaran Ké', adang Néh mena' éh ngan keh kepéh. **17** La'ah iteu' éh sohoo' Ké' ngan keh, jian keh murung jah usah ngan jah usah, ha' Néh.

Tong keleko kelunan tong tana'

18 La'ah ka' ha' Yésus kepéh, Hun kelunan tong tana' iteu' leko keh, jian keh nesen Akeu' éh keleko réh tenah. **19** Hun keh pu'un pekua' kenin ngan irah tong tana' iteu', boh réh murung keh. Bang pu'un Akeu' ngevéléé' keh jin belah irah tong tana' iteu', ngan bé' keh pekua' kenin ngan réh kepéh. Uban keh bé' pekua' kenin ngan réh, inah maneu' réh leko keh. **20** Jian keh seruh kepéh tong éh benara' Ké' ngan keh rai, kelunan sohoo' bé' éh ja'au ngaran jin pengeja'au néh. Hun néh kenat jian keh jam hun irah peketa Akeu', adang réh juk peketa keh kepéh. Hun réh mihau ha' tebaraa' Ké', adang réh keloo' mihau ha' tebaraa' keh kepéh. **21** Adang irah pu'un peketa keh uban keh ngelan tong Akeu', uban bé' réh jam lah éh nyohoo' Akeu' tuai. **22** Hun Ké' bé' pu'un tuai ngan pané ngan réh lepa' nah, bé' réh sala', bang pu'un Ku' tuai, ngan bé' réh omok bara' réh bé' jam sala' réh. **23** Séé'-séé' éh leko Akeu', pu'un réh leko Tamen Ké' kepéh. **24** Hun Ké' bé' maneu' kuraa'-kuraa' telana' éh ja'au éh pelapah ja'au jin éh neu' kelunan éh jah, bé' réh pu'un sala', bang pu'un Ku' maneu' telana' éh ja'au, ngan pu'un réh na'at éh, bang inah réh leko Akeu' ngan leko Tamen Ké' kepéh. **25** Pu'un éh kenat dokoo' néh pesukup ha' lem surat Allah, ka' éh, Pu'un réh leko Akeu' na' péh bé' pu'un ineu'-ineu' éh ke' réh tekep leko Ku'. **26** Ka' ha' Yésus kepéh, Pu'un jah Penolong juk tuai jin Tamen Ké', inah éh Sahéé' éh pepoléng kekat éh teneng. Akeu' juk nyohoo' éh tuai jin

Tamen Ké' ngan Iah omok bara' tong Akeu'. **27** Ka'ah kepéh omok bara' tong Akeu', uban keh pu'un ngan Ké' jin bu'un Ké' maneu' kereja' Ké', ha' Néh.

16:1 La'ah ka' ha' Yésus kepéh, Pu'un Ku' bara' kenat ngan keh, dokoo' keh bé' putui pengelan. **2** Pu'un réh juk meta' keh masek tong lamin sebayang ngan pu'un sioo' kepéh pu'un réh mematai keh. Lem kenin réh hun réh maneu' kenat, irah seruh réh kivu pengeloo' Tuhan. **3** Pu'un réh maneu' kenat uban réh bé' jam Akeu' ngan bé' jam Tamen Ké' kepéh. **4** Bang pu'un Ku' bara' kenat ngan keh hun iteu', dokoo' hun penusah inah pu'un, ka'ah omok nesen Akeu' lepah bara' éh ngan keh tenéh, ha' Néh.

Tong kereja' Sahéé' Ni'ai

Ka' ha' Yésus kepéh, Hun lepah rai bé' Ku' pu'un bara' kenat ngan keh uban Ké' pu'un keto ngan keh. **5** Bang hun iteu' Akeu' juk moléé' tai Iah éh nyohoo' Akeu' tuai, ngan bé' keh pu'un neteng Akeu' tong Ké' juk tai nah. **6** Bang uban Ké' bara' Ku' juk piso jin keh, besau kenin keh. **7** Bang Akeu' bara' mu'un ngan keh, pelapah jian hun Ké' tai kenat, uban hun Ké' bé' tai, bé' Penolong inah omok tuai ngan keh. Bang hun Ké' tai boh Ku' nyohoo' Éh tuai ngan keh. **8** Hun Néh pu'un tuai omok Éh bara' kekat seneruh kelunan tong tana' iteu' tong penyala', sala' awah éh, ngan omok Éh bara' tong kekat éh teneng ngan tong kenukum Allah ngan réh kepéh. **9** Sala' mu'un kekat penyeruh réh tong penyala' uban réh bé' ngelan tong Akeu'. **10** Kenat péh sala' kekat penyeruh réh tong kekat éh teneng uban Ké' moléé' ngan Tamen Ké' ngan bé' keh omok na'at Ku' kepéh. **11** Pu'un éh juk bara' tong kenukum Allah ngan réh uban pengoloo' tana' iteu' kenukum Néh tenéh, ha' Néh. **12** Ka' ha' Yésus kepéh, Pinaa' ha' kepéh éh juk benara' Ké' ngan keh, bang bé' keh omok ngeretep menéng éh jak. **13** Hun Sahéé' éh pepoléng kekat éh teneng tong Allah pu'un tuai, Iah omok mihin keh tong kekat éh teneng. Bé' Éh pané kivu kenin Néh tengéé', bang kekat éh nenéng Néh, inah ke' éh benara' Néh kepéh, ngan Iah juk bara' kepéh tong kekat éh juk avéé' vam. **14** La'ah pu'un Éh ngajung Akeu', uban kekat éh juk benara' Ké' ngan keh, pu'un Éh alaa' éh jin Akeu' ke' Néh bara' éh ngan keh kepéh. **15** Kekat éh anah Tamen Ké', anah Ké' ke' éh, kenat péh ha' Ké' bara' Sahéé' pu'un alaa' éh jin Akeu' ke' Néh bara' éh ngan keh kepéh, ha' Néh.

Tong besau kenin ngan murung kenin

16 Ka' ha' Yésus kepéh, Bé' lebéé' la'ah bé' keh omok na'at Akeu', ngan bé' lebéé' kepéh la'o inah, boh keh omok na'at Ku' kepéh, ha' Néh. **17** Ka' ha' irah jelua' bakéh Néh éh jah, **18** Ineu' sin tong ha' Néh kenat, bé' lebéé' kepéh la'o inah, boh keh omok na'at Akeu' kepéh, ngan pu'un ha' Néh kepéh, pu'un éh kenat uban Ké' juk moléé' ngan Tamen Ké'. Ineu' sin tong ha' Néh, bé' lebéé' kepéh, bé' améé' nesen ha' Néh kenat. **19** Kejam Yésus irah juk neteng Éh, inah Iah bara' ngan réh, ka' ha' Néh, Pu'un keh pané belah ka'ah ke' tong ha' Ké' bara', bé' lebéé' la'ah bé' keh omok na'at Akeu', ngan bé' lebéé' kepéh la'o inah boh keh omok na'at Akeu', kenat éh nané keh ri'? **20** Akeu' bara' mu'un ngan keh, pu'un keh juk mangaa' mu'un ngan besau kenin, bang kelunan tong tana' iteu' murung kenin réh. Ka'ah pu'un tusah kenin, bang penusah kenin keh inah juk paléu kemurung keh kepéh. **21** Hun redo sakit nganak, besau kenin néh uban néh keta sakit, bang hun anak néh pu'un, bé' éh seruh tong kesakit néh kepéh, murung kenin néh uban anak néh pu'un. **22** Kenat péh ka'ah, hun iteu' besau kenin keh, bang Akeu' juk tuai ngan keh kepéh la', boh keh murung mu'un ngan kemurung éh kenat, bé' kelunan éh jah omok alaa' éh jin keh kepéh. **23** Tovoo' dau inah bé' makat

keh juk menyat ineu'-ineu' jin Akeu' kepéh. Akeu' bara' mu'un ngan keh, ineu'-ineu' keh menyat jin Tamen Ké' dalem ngaran Ké', omok éh mena' éh ngan keh kepéh. **24** Bé' jak keh pu'un menyat ineu'-ineu' dalem ngaran Ké', jian keh menyat éh, boh keh omok alaa' éh, boh kemurung keh pu'un sukup mu'un, ha' Néh.

Yésus bara' Iah lepah ngalah tana' iteu'

25 La'ah ka' ha' Yésus kepéh, Pu'un Akeu' pané ngan keh lem ha' tapan awah rai, bang la'o iteu' kepéh, bé' Ku' pané lem ha' tapan kepéh, bang Akeu' juk pané petek awah bara' Tamen Ké' ngan keh. **26** Tovoo' dau inah, ka'ah ke' juk menyat jin Néh dalem ngaran Ké', ngan bé' éh Akeu' éh menyat jin Iah ngan keh makat, **27** uban Tamen Ké' péh murung keh. Pu'un Éh murung keh uban keh murung Akeu', ngan pu'un keh ngelan Akeu' pu'un tuai jin Allah. **28** Pu'un Akeu' tuai jin Tamen Ké' avéé' tong tana' iteu' ngan hun iteu' Akeu' juk piso jin tana' iteu' kepéh moléé' ngan Tamen Ké', ha' Néh. **29** Boh irah bakéh Yésus bara' ngan Néh kepéh, ka' ha' réh, petek mu'un ha' Ko' hun iteu', bé' Ke' pané lem ha' tapan kepéh, ha' réh. **30** Hun iteu' kejam mé' Ka'au jam tong kekat ineu'-ineu' péh ngan bé' Ke' tusah neteng ineu'-ineu' kepéh. Neu' ha' Ko' kenat, pu'un améé' omok ngelan Ka'au pu'un tuai jin Allah mu'un, ha' réh. **31** Ka' ha' Yésus mipa éh, kineu, kenelan keh éh hun iteu'? **32** Pu'un jah jaka' kepéh, éh mu'un néh lepah avéé', hun kekat ka'ah purat béé-béé moléé' tai lamin keh tengéé' ngan bet Akeu' awah, bang bé' Akeu' mokoo' tengéé' uban Tamen Ké' pu'un ngan Ké'. **33** Pu'un Akeu' bara' kenat ngan keh dokoo' keh omok pawah kenin dalem Akeu'. Kelebéé' keh pu'un tong tana' adang keh pu'un tusah, bang jian keh reken kenin, Akeu' éh lepah nyopéé' kekat éh tong tana' iteu', ha' Néh.

Yésus sebayang tong irah éh bakéh Néh

17:1 La'o Yésus pané kenat, Iah na'at tong langit ngan sebayang, ka' ha' Néh, Tamen, hun iteu' sukup jaka' Ké'. Jian Ke' ngajung Anak Ko' iteu' dokoo' Ké' omok ngajung Ke' kepéh. **2** Uban Ka'au maneu' Akeu' pengeja'au kekat kelunan dokoo' Ké' omok mena' urip pelinguh ngan kekat irah éh nena' Ko' ngan Ké'. **3** La'ah urip éh pelinguh, inah éh, hun kelunan jam jah Ka'au awah néh Allah éh mu'un, ngan hun réh jam Yésus Kristus éh senohoo' Ko' tuai nah. **4** Kelebéé' Akeu' pu'un tong tana' iteu', pu'un Ku' pepoléng pengaren Ko' ngan réh, pu'un Ku' pesukup kekat kereja' éh nena' Ko' ngan Ké' rai. **5** O Tuhan, hun iteu' jian Ke' mena' pengaren Ké' kepéh pemung ngan Ko' sinah, éh pekua' pengaren Ké' hun Ké' pu'un ngan Ko' hun tana' iteu' bé' jak pu'un rai. **6** Pu'un Ku' bara' Ke' ngan kekat irah éh nena' Ko' ngan Ké' jin tana' iteu'. Anah Ko' réh ngan pu'un Ke' mena' réh ngan Ké' kepéh. Pu'un réh kivu sohoo' Ko', ngan **7** hun iteu' kejam réh kekat éh nena' Ko' ngan Ké', jin Ka'au ke' éh. **8** Uban kekat ha' tebaraa' éh nena' Ko' ngan Ké', pu'un Ku' bara' éh ngan réh kepéh, ngan pu'un réh mihau éh lem kenin réh. Kejam réh mu'un Akeu' pu'un tuai jin Ka'au ngan pu'un réh ngelan Ka'au éh nyohoo' Akeu' tuai. **9** Akeu' sebayang tong irah, bé' Akeu' sebayang tong kekat kelunan tong tana' iteu', bang Akeu' sebayang tong irah éh nena' Ko' ngan Ké' awah uban anah Ko' réh. **10** Kekat-kekat éh anah Ké', anah Ko' ke' éh, ngan kekat-kekat éh anah Ko', anah Ké' ke' éh, ngan pu'un réh pepoléng kemaren Ké'. **11** Hun iteu' inah Akeu' moléé' tai Ka'au kepéh, bé' Akeu' pu'un mokoo' tong tana' iteu' la'ah, bang irah pu'un mokoo' keto tong tana' iteu'. O Amam éh Ni'ai, jian Ke' mihau réh neu' penyukat ngaran Ko'. Jian Ke' mihau réh dalem ngaran Ko', dokoo' réh omok pekua' kenin barei' Tuah iteu'. **12** Kelebéé' Akeu' pu'un ngan réh, pu'un Ku' mihau réh dalem ngaran Ko'. Pu'un Ku' mihau réh mu'un ngan bé' pu'un jah usah éh tawang, bang jah inah éh tawang

dokoo' pesukup ha' lem surat Allah. **13** Ngan hun iteu' Akeu' moléé' ngan Ko', bang hun Ké' pu'un keto tong tana' iteu', pu'un Ku' bara' kekat ha' Ké' inah jalan irah omok murung kenin. **14** Pu'un Ku' bara' ha' tebaraa' Ko' ngan réh, ngan irah pinaa' tong tana' leko tong réh uban réh bé' pu'un pekua' kenin ngan irah la'ah, barei' Akeu' péh bé' pu'un pekua' kenin ngan irah. **15** Bé' Akeu' nyohoo' Ke' pepiso réh jin tana' iteu', bang Akeu' menyat Ke' mihau réh jin iah éh sa'at. **16** Bé' irah pu'un pekua' kenin ngan kelunan tong tana' iteu', barei' Akeu' péh bé' pu'un pekua' kenin ngan réh. **17** Jian Ke' maneu' réh anah Ko' mu'un neu' ha' tebaraa' Ko' éh teneng. **18** Barei' Ka'au nyohoo' Akeu' tuai tong tana' iteu', kenat péh Akeu' nyohoo' irah kepéh. **19** Uban Ké' pika réh, inah Akeu' mena' usah Ké' ngan Ko' dokoo' réh omok anah Ko' mu'un. **20** Bé' Ku' sebayang tong irah iteu' awah, bang Akeu' sebayang kepéh tong kekat kelunan éh omok ngelan tong Akeu' neu' ha' tebaraa' éh benara' irah iteu'. **21** Akeu' sebayang dokoo' irah béé omok pekua' kenin. O Amam, jian irah pu'un petem dalem Tuah, barei' Ka'au pu'un dalem Akeu', ngan Akeu' pu'un dalem Ka'au. Jian irah pu'un pekua' kenin dokoo' kelunan tong tana' iteu' omok ngelan Ka'au nyohoo' Akeu' tuai. **22** Kekat pengaren éh nena' Ko' ngan Ké', Akeu' mena' éh kepéh ngan réh, dokoo' irah omok pekua' kenin barei' Tuah iteu'. **23** Akeu' dalem irah ngan Ka'au dalem Akeu', dokoo' réh béé omok pekua' kenin, dokoo' kekat kelunan tong tana' iteu' omok jam Ka'au éh nyohoo' Akeu' tuai ngan ke' réh jam kepéh Ka'au murung réh barei' Ke' murung Akeu'. **24** O Amam, Ka'au pu'un mena' irah ngan Ké', ngan Akeu' keloo' irah pu'un pemung ngan Ké' tong jalan Ké' pu'un, dokoo' irah omok jam pengaren Ké' éh nena' Ko' ngan Ké' uban pu'un Ke' murung Akeu' hun tana' iteu' bé' jak pu'un. **25** O Amam éh tigéh, bé' kelunan tong tana' iteu' jam Ka'au, bang Akeu' jam Ka'au ngan irah inah pu'un réh jam Ka'au éh nyohoo' Akeu' tuai. **26** Pu'un Akeu' bara' ngaran Ko' ngan réh, ngan Akeu' juk maneu' kenat kepéh, dokoo' barei' Ka'au murung Akeu' nah, irah péh omok jam kemurung Ko' inah pu'un dalem kenin irah kepéh, la'ah dokoo' réh omok jam Akeu' pu'un dalem irah, ha' Néh sebayang.

Tong irah ngamit Yésus

18:1 La'o Yésus sebayang musit Éh jin sinah pemung ngan irah bakéh Néh tai saa' dipa baa' Kidron. Pu'un jah puluh sinah, sinah Yésus mihin irah bakéh Néh. **2** La'ah Yudas, kelunan éh memalo Éh nah, iah péh jam retek puluh inah, uban pinaa' koléé' Yésus tai sinah ngan irah bakéh Néh. **3** Uban Kenat Yudas tai tong puluh inah kepéh ke' néh mihin irah seradu ngan irah éh mavaa' tong umaa' Allah éh sohoo' irah pengeja'au imam ngan irah Parisi péh. Siget usah réh mihin lajam réh ngan lapung ngan luten éh seneket réh. **4** Kejam Yésus ke' kekat éh juk neu' réh tong Néh, inah Iah tavin réh ngan neteng réh, séé' éh penitah keh, ha' Néh. **5** Ha' réh mipa Éh, Yésus éh jin Nasaret rai, ha' réh. Ka' ha' Yésus kepéh, Akeu' iteu' néh Éh, ha' Néh. **6** La'ah Yudas éh memalo Éh nah pu'un éh nekedéng pemung ngan réh. Hun réh menéng ha' Yésus bara', Akeu' néh Éh, kemedut réh béé uban réh medai, kuba' réh tong tana'. **7** Ka' ha' Yésus neteng réh kepéh, séé' éh penitah keh, ha' Néh. Ha' réh mipa Éh, Yésus jin Nasaret, ha' réh. **8** Ka' ha' Yésus kepéh, Pu'un Ku' lepah bara' ngan keh ri', Akeu' néh Éh, hun keh pitah Akeu' jian keh kejeraa' kekat bakéh Ké' iteu' moléé', ha' Néh. **9** Pu'un Éh pané kenat dokoo' kekat ha' éh benara' Néh rai omok avéé', ka' ha' Néh rai, O Amam, jin belah kekat irah éh nena' Ko' ngan Ké' bé' pu'un jah usah éh tawang. **10** La'o Yésus bara' kenat ngan réh, boh Simon Péterus menat po'é lajam jin takéng néh, ke' néh tioo meta jah kelunan éh sohoo' Imam éh pengeja'au kekat imam, ke' néh mesap kelingen néh saa' na'au', ngaran kelunan sohoo' inah Malkhus. **11** Ka' ha' Yésus ngan Péterus, Mai ke' maneu' kenat, masek po'é ko' lem takéng

néh. Pu'un ke' seruh Akeu' bé' keloo' teneng tong pengeketta pekua' pengeloo' Tamen Ké' éh ke' ko' maneu' kenat, ha' Néh.

Tong Yésus saa' jumen Hanas

12 La'ah irah seradu ngan pengeja'au réh ngan irah éh kereja' mavaa' umaa' Allah éh nihin Yudas iri', tioo ngamit Yésus ngan ngejeret Éh. **13** Boh réh mihin Éh tai tavin Hanas éh kivan Kayapas. Kayapas nah iah éh Imam éh pengeja'au kekat imam lem taun inah. **14** La'ah Kayapas iah éh kelunan éh lepah bara' ngan kelunan Yahudi rai, pelapah jian hun jah kelunan matai ngeliwah pohoo' réh, jin hun kekat pohoo' réh matai béé.

Péterus ngaken bara' bé' iah jam Yésus

15 Simon Péterus ngan jah bakéh Yésus éh jah, pu'un réh kivu kelunan éh mihin Yésus nah. La'ah Imam éh pengeja'au kekat imam. ngan bakéh Yésus éh jah nah. Kenat péh bakéh Yésus nah kivu irah éh mihin Yésus nah avéé' tong awaa' lamin lakei' ja'au inah. **16** Bang bé' Péterus tai tong awaa', pu'un éh tong usit awah. Boh bakéh Yésus éh malai ngan Imam éh pengeja'au kekat imam nah musit ke' néh pané ngan redo éh mavaa' usit tapé inah, boh éh alaa' Péterus masek kepéh. **17** Ka' ha' redo éh mavaa' usit tapé nah ngan Péterus, Kineu' ke', bé' éh ka'au' jah bakéh kelunan inah rai kei, ha' néh. Ka' ha' Péterus mipa éh, Bé', bé' éh akeu' éh bakéh Néh, ha' néh. **18** Uban réh genin pu'un irah kelunan sohoo' ngan irah éh kereja' mavaa' umaa' Allah kahang luten ke' réh ngereu'. Péterus péh tai ngereu' pemung ngan réh.

Imam éh Pengeja'au kekat imam neteng Yésus

19 La'ah Imam éh pengeja'au kekat imam, neteng Yésus tong irah bakéh Yésus nah, ngan neteng Éh tong ha' tebaraa' Néh. **20** Ka' ha' Yésus mipa éh, Semah-semah Ku' tai rai pu'un Ku' nebaraa' réh tong ta'an kekat réh béé, avéé' tong lamin sebayang ngan avéé' tong umaa' Allah péh, semah-semah kekat kelunan Yahudi pu'un petipun rai. Bé' Akeu' pu'un bara' ineu'-ineu' selim. **21** Uban ineu' ke' neteng Akeu' kepéh, jian ke' neteng irah éh lepah menéng ha' Ké' rai, irah jam kekat ha' éh benara' Ké' ngan réh rai, ha' Yésus ngan néh. **22** Pu'un jah usah irah éh kereja' mavaa' umaa' Allah, hun néh menéng ha' Yésus pané kenat, boh éh tioo tepap da'in Yésus. Ka' ha' néh, Mai ke' pané kenat ngan Imam éh pengeja'au kekat imam, ha' néh. **23** Ka' ha' Yésus, Hun Ké' sala' ha' pané kenat, ko' bara' ineu' ha' Ké' sala' inah, bang hun ha' Ké' bé' sala', uban ineu' ke' tepap Ku' kenat, ha' Yésus nah. **24** Boh Hanas nyohoo' réh mihin Yésus ketem jeret Néh tavin Kayapas éh Imam éh pengeja'au kekat imam.

Tong keruwah koléé' Péterus ngaken bara' bé' iah jam Yésus

25 Tovoo' Péterus nah ngereu' sinah, ka' ha' irah ngan néh, bé' éh ka'au' éh bakéh kelunan inah rai kei? Bang Péterus ngaken ka' ha' néh, Bé', bé' éh akeu' bakéh Néh, ha' néh. **26** Jah kelunan sohoo', Imam éh pengeja'au kekat imam, ngan éh panak kelunan éh nepang Péterus kelingen nah rai, pu'un éh pané ngan néh, ka' ha' néh, Bé' éh ka'au' éh ta'an ké' tong pulah irai éh pemung ngan kelunan irai' kei? ha' néh neteng Péterus. **27** Jah koléé' kepéh Péterus ngaken bara', bé' akeu', tioo pu'un iap ngelangéé'.

Yésus saa' jumen Pilatus

28 Pu'un réh mihin Yésus jin lamin Kayapas tai lamin pengeja'au peritah, hun inah bé' jak éh rema. Bang irah Yahudi bé' réh masek tong lamin inah, uban adet réh hun réh maneu' Dau Ja'au Paska, bé' réh omok tai tong lamin irah éh jah. Hun néh pu'un séé-séé' éh ngelapah awah ngan tai tong lamin irah éh jah kenat, kelunan inah segit kenin, kunah réh. Hun néh kenat bé' éh omok kuman ka'an éh neu' réh tong Dau Ja'au inah. Kenat éh ke' réh bé' masek tong lamin peritah nah. **29** Uban néh kenat musit Pilatus ke' néh pané ngan réh, ka' ha' néh, Ineu' sala' kelunan inah, ha' néh. **30** Ka' ha' réh mipa éh, Sala' éh, hun néh bé' pu'un sala', bé' mé' mihin éh tavin ka'au', ha' réh. **31** Ka' ha' Pilatus kepéh, Hun néh kenat jian keh alaa' éh ngan ngukum éh kivu adet ka'ah ke', ha' néh. Ka' ha' irah Yahudi mipa éh, adet amée' bé' éh kejeraa' mé' mematai kelunan séé'-séé' péh, ha' réh. **32** Pu'un éh kenat dokoo' pesukup ha' éh benara' Yésus tong jalan néh pu'un matai. **33** Masek kepéh Pilatus tong lamin iri' ke' néh tebai Yésus tavin éh. Ka' ha' néh ngan Yésus, Kineu' ke', ka'au' Néh éh Raja' kelunan Yahudi rai kei, ha' néh. **34** Ka' ha' Yésus mipa éh, Kineu' ke' neteng Akeu' kenat, uban ko' seruh Akeu' Raja', kineu', uban ko' menéng ha' irah éh jah bara' Akeu' Raja', ha' Néh. **35** Ka' ha' Pilatus mipa Éh, bé' akeu' kelunan Yahudi, Pohoo' Ko' tengéé' ngan irah pengeja'au imam tong sebayang ka'ah ke' éh mena' Ke' ngan ké'. Ineu' kesa'at éh neu' Ko', ha' Pilatus. **36** Ka' ha' Yésus ngan néh, Bé' Akeu' Raja' barei' kekat raja' tong tana', hun Ké' pu'un kenat, adang kelunan éh lem nihau Ké' pu'un pekayau bé' buhaa' irah Yahudi ngamit Ku', bang bé' Akeu' Raja' tong tana' awah, ha' Néh. **37** Boh Pilatus neteng Éh kepéh, Kineu', ka'au' jah raja', ka'au' iteu' ji', ha' néh. Ha' Yésus mipa éh, Mu'un ha' ko' bara' Akeu' jah raja', Akeu' pu'un tuai tong tana' iteu' dokoo' Ké' bara' kekat éh teneng, séé'-séé' éh mihau kekat éh teneng, kelunan inah éh menéng ngan kivu ha' Ké', ha' Néh. **38** Boh Pilatus neteng éh kepéh, Ineu' éh teneng nah, ha' néh.

Yésus kenukum réh matai

Musit Pilatus jin lamin inah kepéh ke' néh pané ngan irah Yahudi, ka' ha' néh, Bé' ku' jam ineu'-ineu' kesa'at Néh éh ké' tekep ngukum Éh matai, **39** bang barei' éh neu' ké' siget-siget ta'un tovoo' keh maneu' dau ja'au keh inah, pu'un ku' kivu adet keh ngan ngelepu jah kelunan jin lamin tutup. Hun néh kenat kineu' kenin keh, keloo' keh akeu' ngelepu Iah éh Raja' kelunan Yahudi iteu' kei, ha' néh. **40** Pelapah irah ngeradau, ja'au ha', ka' ha' réh, mai! Bé' éh Iah inah, jian keh ngelepu Barabas! Barabas nah iah jah kelunan pejamun.

19:1 La'o réh pané kenat boh Pilatus alaa' Yésus ke' néh nyohoo' kelunan mipok Éh. **2** Irah seradu ngeleleng inan suha' ke' réh pepekah éh tong ulun Néh ngan pekerayung éh palaa' kerayung rep-rep. **3** Irah tai tepih déhéé' Néh ke' réh peja' Éh, Tabi' Raja' kelunan Yahudi, ha' réh. Boh réh tepap da'in Néh. **4** Musit Pilatus kepéh ke' néh pané ngan irah Yahudi, ka' ha' néh, Jian ku' mihin Éh musit siteu', dokoo' keh omok jam bé' pu'un ineu'-ineu' kesa'at Néh éh kejam ké' éh tekep ké' ngukum Éh matai, ha' néh. **5** Boh réh mihin Yésus musit jin sinah ketem pekah suha' ngan kerayung Néh rep-rep iri'. Ka' ha' Pilatus ngan réh, Nah, inah Iah, ha' néh. **6** Irah pengeja'au imam ngan kelunan éh kereja' mavaa' umaa' Allah, hun réh na'at Yésus, pané réh ngan ja'au ha', Nyalib éh, nyalib éh, ha' réh. Ka' ha' Pilatus ngan réh, Hun kenin keh kenat, jian keh alaa' Éh ngan mematai Éh tong salib, bé' akeu' jam ineu'-ineu' kesa'at Néh éh ké' tekep ngukum Éh matai, ha' néh. **7** Ka' ha' irah Yahudi mipa éh, Kivu ukum mé' uban Néh lepah bara' Iah Anak Allah, adang tekep Éh ukum matai, ha' réh. **8** Hun Pilatus menéng ha' réh bara' kenat, medai mu'un éh. **9** Boh éh masek

kepéh tong lamin néh ke' néh neteng Yésus, ka' ha' néh, Semah bu'un Ko' sahou, ha' néh. Bé' Yésus mipa ha' néh. **10** Boh Pilatus neteng éh kepéh, Kineu' ke' bé' mipa ha' ké', jian ke' seruh, akeu' pu'un penyukat omok ngelepu ke', kenat péh pu'un penyukat ké' ngukum Ke' matai tong kayeu' salib, ha' néh. **11** Ka' ha' Yésus mipa éh, Bé' ka'au' tengéé' pu'un penyukat, bang Allah éh kejeraa' ke' maneu' kenat awah, kenat péh kelunan éh mena' Akeu', lem kamit ko' nah, iah éh pelapah ja'au penyala' jin penyala' ko' nah, ha' Néh. **12** Hun Pilatus menéng ha' néh kenat, jaa'-jaa' néh gahang mu'un kenin juk ngelepu Yésus nah. Tioo ngeradau kepéh irah Yahudi, ja'au mu'un ha' réh, Hun ko' ngelepu éh, bé' ke' bakéh Pengeja'au Rum. Séé'-séé' éh bara' usah néh tengéé' raja', inah éh ayau tong Pengeja'au Rum. **13** Hun Pilatus menéng ha' réh kenat, musit éh mihin Yésus. Menyun éh tong jah nyun tong jalan réh ngukum kelunan, ngaran jalan inah Awaa' Bateu', ngaran jalan inah lem ha' irah Yahudi, Gabata. **14** Tovoo' réh maneu' kenat, inah éh dau pejek teka dau réh maneu' Dau Ja'au Paska. Ka' ha' Pilatus ngan irah Yahudi, Inah Raja' keh, ha' néh. **15** Tioo bika' réh, ja' au ha', Mematai Éh, mematai Éh, mematai Éh tong kayeu' salib, ha' réh. Ha' Pilatus ngan réh, Keloo' keh akeu' mematai Raja' keh tong salib, ha' néh. Ka' ha' irah pengeja'au imam, Jah awah raja' mé', inah éh Pengeja'au peritah Rum, ha' réh. **16** Boh Pilatus mena' Yésus ngan réh ke' réh mematai Éh tong salib. Boh irah alaa' Yésus ke' réh mihin Éh.

Tong Yésus senalib réh

17 Musit Yésus jin lamin inah, nyu'un kayeu' salib Néh lakau tai retek tana' éh ngaran néh, Tulang Ulun, ngaran retek inah lem ha' irah Yahudi, Golgota. **18** Avéé' sitai sinah inah réh nyalib Éh tong kayeu' salib, kenat éh kepéh neu' réh tong duah kelunan éh jah, jah éh saa' na'au' Yésus, jah éh saa' kabéng Néh kepéh. **19** Boh Pilatus nyurat jah surat ngan nyohoo' réh memaku' surat inah tong salib Yésus, ka' éh senurat néh, Yésus jin Nasaret, Raja' kelunan Yahudi, ha' néh. **20** Pinaa' kelunan Yahudi pu'un purung éh senurat néh inah, uban retek réh mematai Yésus tong salib nah, bé' éh juu' jin leboo' réh. Ha' tong surat inah pu'un éh senurat lem ha' irah Yahudi, kenat péh lem ha' irah Rum ngan ha' irah Yunani péh. **21** Kekat irah pengeja'au imam tong sebayang Yahudi pu'un réh pané ngan Pilatus, ka' ha' réh, Mai ke' nyurat Raja' kelunan Yahudi, bang jian ke' nyurat, Kelunan iteu' bara' Akeu' éh Raja' kelunan Yahudi, ha' réh. **22** Ha' Pilatus mipa réh, Turut ke' éh senurat ké' inah kenat awah, ha' néh. **23** La'o irah seradu nyalib Yésus boh réh alaa' pakai Néh ngan petulat éh pat tulat, jah tulat ngan siget seradu nah. Kenat péh irah alaa' kerayung Néh éh kebit, kerayung inah bé' pu'un riput néh, kerayung inah laya livah awah. **24** Ka' ha' irah seradu pané belah irah ke', Mai tam mejéé' kerayung iteu', jian tam nyunga' lubun dokoo' tam jam séé' éh omok alaa' éh, ha' réh. Pu'un éh kenat dokoo' néh pesukup ha' lem surat Allah éh bara' ka', Irah petulat livah Ké' belah irah ke', Pu'un réh nyunga' lubun dokoo' réh omok alaa' kerayung Ké' éh kebit. Kenat péh éh neu' irah seradu nah kepéh. **25** La'ah tinen Yésus ngan jah redo éh véé' Yésus jin tinen Néh, ngan Meriam redo Klopas ngan Meriam Magdalena nekedéng déhéé' kayeu' salib nah. **26** Hun Yésus na'at tinen Néh ngan bakéh Néh éh kemurung Néh, pu'un Éh bara' ngan tinen Néh, ka' ha' Néh, Inah éh anak ko', ha' Néh. **27** Boh Éh bara' kepéh ngan bakéh Néh inah, Inah éh tinen ko', ha' Néh. Jin la'o iteu' bakéh Néh inah mihin tinen Yésus moléé' tong lamin néh ke' néh petubo éh sinah.

Tong pematai Yésus

28 Kejam Yésus kekat éh juk neu' néh rai pu'un éh lepah sukup, ngan dokoo' Néh pesukup ha' lem surat Allah, inah Iah bara' ka', Mapeu' batok Ké', ha' Néh. **29** Pu'un jah tajau déhéé' Néh sinah, tajau

inah jalan baa' buaa' agun éh mesem. Pu'un réh maham lamut lem baa' inah boh réh nedok éh ke' réh mena' éh tong ujun Yésus. **30** Yésus métée' lamut inah, boh éh bara' Lepah sukup, ha' Néh. Boh éh tukep ngan béé laset Néh.

Kelunan muja' tong tegahang Yésus

31 La'o inah irah Yahudi menyat Pilatus kejeraa' réh memutui gem irah éh senalib réh nah ngan alaa' patai réh jin kayeu' salib. Pu'un réh maneu' kenat uban dau inah dau lemah, ngan bé' réh keloo' patai kelunan pu'un tong salib tovoo' Dau Posot réh, uban Dau Posot inah, jah dau éh ja'au. **32** Boh irah seradu tai memutui gem jah kelunan éh tong salib nah, kenat péh réh maneu' éh keruwah nah. **33** Bang hun réh avée' tong Yésus, boh réh jam Yésus lepa matai tenéh, bé' irah memutui gem Néh. **34** Bang jah seradu tiao muja' tong tegahang Yésus palaa' atap néh, tiao musit dahaa' ngan baa' jin suhat Néh. **35** La'ah kelunan éh na'at réh maneu' Éh kenat nah, pu'un éh bara' éh ta'an néh. Ngan kejam lu' kekat éh benara' inah pu'un éh teneng, inah iah bara' éh dokoo' keh omok ngelan tong Yésus. **36** Kekat éh neu' réh nah pu'un éh kenat dokoo' pesukup ha' lem surat Allah éh bara' ka', Jah-jah péh tulang Néh bé' éh pu'un putui, ha' Néh. **37** Ngan pu'un jah ha' kepéh dalem surat Allah éh bara', Pu'un kelunan juk na'at tong Iah Éh nuja' réh.

Tong réh modoo' patai Tuhan Yésus

38 La'o inah kepéh, boh Yusup éh kelunan jin leboo' Arimatia menyat Pilatus kejeraa' éh alaa' patai Yésus. Yusup nah pu'un éh ngelan tong Yésus, bang bé' éh ngakun éh kenat ngan irah éh jah, uban néh medai irah Yahudi. Pilatus kejeraa' éh tai alaa' patai Yésus nah. Boh Yusup tai alaa' patai nah. **39** La'ah Nikodemus éh tavin Yésus sioo' merem lepa nah, pu'un éh kivu Yusup alaa' patai Yésus nah, ngan pu'un éh mihin tawan mur ngan garu' ngioo' teleu' poloo' kilogram kebahat néh. **40** Pu'un rawah alaa' patai Yésus ke' roh mutup éh palaa' livah kapan pemung ngan tawan inah, uban kenat adet irah Yahudi hun réh modoo' patai kelunan. **41** La'ah pu'un jah puluh déhéé' jalan réh mematai Yésus nah, ngan tong puluh inah pu'un jah luvang bateu' jalan réh modoo' patai kelunan, bang bé' jak réh pu'un modoo' patai kelunan tong néh jak. **42** Uban dau inah teka Dau Posot irah Yahudi, inah kepéh uban luvang bateu' inah pu'un dani', sinah roh modoo' patai Yésus nah.

Tong patai Yésus bé' pu'un tong luvang bateu'

20:1 Tong dau migu bé' jak sakui rema, Meriam Magdalena tai luvang bateu' inah, ta'an néh bateu' éh palaa' réh matep ubaa' luvang nah rai, lepa sulip. **2** Tiao nekedeu' éh tai tavin Simon Péterus ngan jah bakéh Yésus éh kemurung Néh nah, ke' néh bara' ngan roh, ka' ha' néh, Pu'un kelunan lepa alaa' patai Tuhan jin luvang bateu' rai ne', bang bé' mé' jam semah éh nodoo' réh kepéh la', ha' néh. **3** Boh Péterus ngan bakéh néh nah tiao patai tai luvang bateu' nah kepéh, **4** nekedeu' roh, bang bakéh Yésus nah rigah mu'un éh, inah éh tenah avée'. **5** Iah ngelila kelem ngan na'at livah kapan pu'un sinah bang bé' iah masek lem luvang tanem inah. **6** Boh Simon Péterus avée' kepéh tiao masek éh lem luvang inah kepéh. Ta'an néh livah kapan nah, **7** ngan livah éh peseleben réh tong ulun Yésus rai. Livah inah bé' éh pemung ngan livah kapan bang pu'un éh peseleben tengée'. **8** Boh bakéh Péterus éh tenah avée' ri', masek kepéh tong luvang inah, ta'an néh kekat inah béé ngan pu'un éh ngelan. **9** Bé' jak irah nesen tong ha' lem surat Allah éh bara', adang Yésus pu'un betée' jin patai Néh. **10** La'o inah rawah tai lamin roh kepéh.

Yésus pepoléng usah Néh ngan Meriam Magdalena

11 To ke' Meriam nekedéng sinah ngan mangaa'. Lem néh mangaa' iah ngelila na'at lem luvang inah. **12** Ta'an néh duah meliket éh pu'un pakai mebéng, jah meliket menyun déhéé' retek ulun patai Yésus, ngan jah meliket kepéh déhéé' retek gem Néh hun Néh pu'un sinah. **13** Ka' ha' rawah ngan Meriam, O redo, kineu' ke' mangaa' kenat, ha' roh. Ka' ha' Meriam mipa roh, Pu'un réh alaa' patai Tuhan ngan bé' ku' jam semah Éh nodoo' réh kepéh, ha' néh. **14** La'o néh pané kenat, pupah éh boh éh na'at Yésus nekedéng sinah, bang bé' éh jam éh Yésus. **15** Ka' ha' Yésus ngan néh, O redo, kineu' ke' mangaa' kenat. Séé' éh penitah ko', ha' Néh. Kelem Meriam Yésus nah iah kelunan éh mihau puluh awah, kenat éh bara' ngan néh, ka' ha' néh, O lakei' ja'au, hun ko' alaa' Éh, jian ke' bara' éh semah Éh nodoo' ko' kepéh, ke' ké' omok tai alaa' Éh, ha' néh. **16** Ka' ha' Yésus ngan néh kepéh, Meriam, ha' Néh. Tioo pupah Meriam na'at Éh ngan bara' ngan Néh lem ha' Yahudi, Rabuni, ha' Néh. Sin tong ha' Néh kenat, Guru. **17** Ka' ha' Yésus ngan néh kepéh, Mai ke' ngamit Akeu', uban bé' jak Ku' pu'un moléé' tai Tamen Ké', bang jian ke' moléé' tai tavin kekat padéé' Ké' ngan bara' ha' Ké' iteu' ngan réh. Pu'un Akeu' moléé' ngan Tamen Ké', éh Tamen ka'ah péh, ngan Allah Ké', éh Allah ka'ah péh, ha' Néh. **18** Boh Meriam Magdalena tai bara' ngan irah bakéh Yésus iah pu'un na'at Tuhan, ngan pu'un éh bara' kepéh kekat ha' éh benara' Yésus ngan néh ri' ngan réh kepéh.

Yésus pepoléng usah Néh ngan irah bakéh Néh

19 Tong dau tahup dau migu inah, pu'un irah bakéh Yésus petipun tong jah lamin, ngan kenusi réh kekat usit tapé réh uban réh medai kelunan Yahudi. Beleka' ulak Yésus de' ke' nekedéng belah réh, ka' ha' Néh ngan réh, Pawah kenin keh, ha' Néh. **20** La'o Néh pané kenat, pu'un Éh bara' ojoo' Néh ngan suhat tegahang Néh ngan réh. Murung mu'un réh na'at Tuhan. **21** Boh Yésus bara' ngan réh kepéh, ka' ha' Néh, Pawah kenin keh, barei' Tamen Ké' nyohoo' Akeu' tuai, kenat péh Akeu' nyohoo' keh kepéh, ha' Néh. **22** La'o Néh bara' kenat, pu'un ayen laset néh teneng tong irah, ka' ha' Néh, Jian keh alaa' Sahéé' Ni'ai, ha' Néh. **23** Hun keh ngelepan penyala' kelunan, boh penyala' réh pega' mu'un. Hun keh bé' ngelepan penyala' réh, bé' penyala' réh pega', ha' Néh.

Yésus ngan Tomas

24 Jah bakéh Yésus ngaran néh Tomas, keruwah ngaran néh Papin, bé' éh pu'un pemung ngan irah sioo' Yésus pané ngan réh nah. **25** Inah irah bakéh Yésus bara' ngan néh, Améé' lepah na'at Tuhan, ha' réh. Ha' Tomas mipa réh, Hun ké' bé' na'at uban paku' tong ojoo' Néh ngan masek ojoo' ké' tong suhat tegahang Néh, bé' akeu' ngelan éh, ha' néh. **26** Jah migu kepéh la'o inah, irah bakéh Yésus petipun kepéh, hun inah Tomas péh pu'un ngan réh. Kekat usit tapé kenusi réh béé' éh, beleka' ulak Yésus de' ke' nekedéng belah irah kepéh. Ka' ha' Néh ngan réh, Pawah kenin keh, ha' Néh. **27** Ka' ha' Néh ngan Tomas, Jian ke' na'at ojoo' Ké' ngan masek buaa' ojoo' ko' tong suhat ojoo' Ké' ngan masek ojoo' ko' tong suhat tegahang Ké' iteu'. Mai ke' putui pengelan, jian ke' ngelan, ha' Néh. **28** Ka' ha' Tomas mipa Éh, O Tuhan, pu'un akeu' ngelan, Ka'au éh Allah ké', ha' néh. **29** Ka' ha' Yésus ngan néh kepéh, Pu'un ke' ngelan uban ko' na'at Akeu', bang murung kenin kelunan éh ngelan éh bé' na'at Ku', ha' Néh.

Yohanes bara' uban ineu' iah nyurat surat iteu'

30 La'ah pu'un pinaa' telana' Yésus éh ja'au éh neu' Nééh tong ta'an irah bakéh Nééh, éh bé' senurat ké' lem surat iteu'. **31** Bang kekat éh senurat ké' iteu' pu'un ku' nyurat éh kenat dokoo' keh omok ngelan adang Yésus nah Iah éh Kristus éh Anak Allah mu'un, ngan hun ko' ngelan éh kenat, boh ke' omok alaa' urip lem ngaran Nééh.

Yésus pepoléng usah Nééh ngan tujuu' irah bakéh Nééh

21:1 La'o inah Yésus pepoléng usah Nééh kepéh ngan irah bakéh Nééh hun réh mokoo' tong baa' Banget Tiberias, ka' jalan Nééh pepoléng usah Nééh. **2** Simon Péterus ngan Tomas, éh keruwah ngaran nééh Papin, ngan Natanael éh jin leboo' Kana tong tana' Galilia, ngan rawah anak Sabedeus, ngan duah usah kepéh éh bakéh Yésus, pu'un réh pemung béé. **3** Boh Simon Péterus bara' ngan réh, Akeu' juk tai ngejala', ha' nééh. Ha' irah pinaa' nah, Améé' péh juk kivu ke' dat, ha' réh. Boh irah béé tai tuhun lem alut réh, bang dau merem inah, bé' pu'un jah-jah seluang nalaa' réh. **4** Sioo' ngivun.pu'un Yésus nekedéng tong dirin baa', bang bé' irah jam éh Yésus. **5** Boh Yésus bara' ngan réh, ka' ha' Nééh, O padéé', kineu' pu'un seluang nalaa' keteleu', ha' Nééh. Ha' réh, Bé' pu'un. **6** Boh Yésus bara' ngan réh, Jian keh ngaléng jala' keh saa' na'au' alut inah, boh seluang pu'un laa' keh, ha' Nééh. Boh réh ngaléng jala' réh sinah, bahat mu'un menat jala' réh, bé' réh omok menat éh uban seluang pinaa' lem nééh. **7** Boh jah bakéh Yésus éh kemurung Yésus bara' ngan Péterus, Tuhan ine', ha' nééh. Hun Simon Péterus jam éh Tuhan, tioo laa' nééh seput nééh éh nega' nééh bu'un ri' ke' nééh memakai éh, tioo neporok éh lem baa' tai tavin Yésus. **8** Irah bakéh Yésus éh jah jalan alut tai dirin baa' ke' réh mihit jala' éh penoo' neu' seluang pinaa' nah. Bé' réh juu' jin dirin baa' ngioo' éh poléng ha' réh meta kayeu' nah kejuu' nééh. **9** Tovoo' réh musit jin lem alut, boh réh na'at la'ang luten ngan seluang nebah tong nééh ngan roti péh pu'un sinah. **10** Boh Yésus bara' ngan réh, Jian keh mihin jelua' seluang éh nalaa' keh nah tuai, ha' nééh. **11** Boh Simon Péterus masek lem alut kepéh ngan menat jala' inah tong dirin baa'. Pinaa' mu'un seluang ja'au lem nééh, kekat nééh 153 usah. Na' péh seluang pinaa' kenat nalaa' réh, bé' jala' inah pejéé'. **12** Ka' ha' Yésus ngan réh, Tuai tam kuman, ha' Nééh. Bé' pu'un jah usah makang neteng Ééh, séé' ke' Nééh, uban réh jam Ééh Tuhan mu'un. **13** Yésus tai alaa' roti ke' Nééh mena' éh ngan réh, kenat éh mena' seluang nah kepéh. **14** Iteu' nééh keteleu' koléé' Yésus pepoléng usah Nééh ngan irah bakéh Nééh la'o Nééh betéé' jin patai Nééh.

Yésus pané ngan Péterus

15 La'o réh kuman Yésus pané ngan Simon Péterus, ka' ha' Nééh, Simon anak Yohanes, kineu' nééh, kemurung ko' Akeu' pelapah jin kemurung irah iteu' tong Akeu'? ha' Nééh, Ha' Péterus mipa Ééh, oo' Tuhan, Ka'au jam akeu' murung Ke', ha' nééh. Ha' Yésus ngan nééh ko' mihau anak domba Ké', ha' Nééh. **16** Keruwah koléé' Yésus neteng ngan nééh, Simon anak Yohanes, kineu' nééh kemurung ko' Akeu'? Ha' Nééh. Ha' Péterus mipa Ééh oo' Tuhan ka'au' jam akeu' murung tong ke', ha' nééh. Ha' Yésus ngan nééh, ko' mihau nééh domba-domba Ké', ha' Nééh. **17** Keteleu' koléé' Yésus neteng éh, Simon anak Yohanes, kineu' nééh kemurung ko' Akeu'? Ha' Nééh. Tusah kenin Péterus uban Yésus neteng éh teleu' koléé', kineu' nééh kemurung ko' Akeu'? Ha' nah. Boh Péterus mipa Ééh oo' Tuhan Ka'au jam kekat nééh, ka'au' jam akeu' murung tong Ke'. Ha' Yésus ngan nééh mihau nééh domba-domba Ké', ha' Nééh. **18** Akeu' bara' mu'un ngan ko', hun ko' si'ik urip rai, ka'au' tengéé' nyelirut ngan lakau semah-semah éh keneloo' ko', bang hun ko' mukun, boh ke' pejai ojoo' ko' ngan kelunan éh jah ngejeret éh ngan mihin ke' tai tong jalan éh bé' keneloo' ko', ha' Nééh. **19** Yésus pané kenat

bara' tong jalan Péterus matai ke' néh peparen Allah, boh Yésus bara' ngan Péterus kepéh, Jian ke' kivu Akeu', ha' Néh.

Yésus ngan bakéh éh kemurung Néh

20 Boh Péterus pupah ngan na'at jah bakéh Yésus kepéh, bakéh Néh inah, kelunan éh kemurung Yésus éh mokoo' tepih tong Yésus hun réh kuman rai ngan éh neteng Yésus séé' éh kelunan éh juk memalo Éh nah. **21** Hun Péterus na'at bakéh néh inah, inah iah neteng Yésus, Tuhan, kineu' tong kelunan iteu' vam, ha' néh. **22** Ha' Yésus ngan néh, Mai keh tusah kenin seruh tong iah, hun Ké' keloo' éh murip pah avéé' hun Ké' tuai kepéh, bé' ineu' tong ka'au', jian ke' kivu Akeu', ha' Néh. **23** Neu' ha' Yésus bara' kenat, pinaa' bakéh Néh seruh kelunan inah bé' omok matai, bang bé' Yésus bara' kelunan inah bé' omok matai, bang pu'un Éh bara', Hun Ké' keloo' éh murip pah avéé' hun Ké' tuai kepéh, bé' éh ineu', ha' Néh. **24** La'ah akeu' iteu' éh bakéh Néh inah éh bara' kekat iteu' ngan keh, ngan éh nyurat éh lem surat iteu', adang ka'ah jam kekat éh senurat ké' iteu' pu'un éh teneng.

Tong ga' néh

25 La'ah pinaa' keto telana' éh naneu' Yésus. Hun kekat néh senurat béé-béé ieng ke' jalan modoo' kekat surat inah tong tana' iteu'.